

Қазақстан Республикасының Ішкі істер министрлігі
Бәрімбек Бейсенов атындағы Қарағанды академиясы

Заң институты
Қылмыстарды ашу және тергеуді
техникалық-криминалистикалық қамтамасыз ету кафедрасы

Бекітемін
Академия бастығының ғылыми
жұмыс жөніндегі орынбасары
полиция полковнигі

О. Т. Сейтжанов

« ____ » _____ 2019 ж.

5B030300 - «Құқық қорғау қызметі» мамандығына арналған

ZMBKZ 4239 «Заттарды, материалдарды және бұйымдарды
криминалистикалық зерттеу»
пәні бойынша жұмыс оқу бағдарламасы (SYLLABUS)

Оқыту нысаны: күндізгі
Курс: 4
Семестр: 7
Кредиттер саны: 2
Дәрістер: 5
Семинарлар:
Практикалық сабақтар: 25
Межелік бақылаудың саны (МБ): 2
КООЖ: 15 сағат
КӨЖ: 45 сағат
Емтихан: 7 семестр

Қарағанды 2019

**5B030300 - «Құқық қорғау қызметі» мамандығына арналған
«Заттарды, материалдарды және бұйымдарды криминалистикалық
зерттеу» пәні бойынша жұмыстық оқу бағдарламасы (SYLLABUS)**

Дайындағандар:

А.Б. Жакулин, қылмыстарды ашу және тергеуді техникалық-криминалистикалық қамтамасыз ету кафедрасының бастығы, заң ғылымдарының кандидаты, доцент;

А.Ж. Жүнүсова, қылмыстарды ашу және тергеуді техникалық-криминалистикалық қамтамасыз ету кафедрасының доценті.

Н.Ж. Жанхан, қылмыстарды ашу және тергеуді техникалық-криминалистикалық қамтамасыз ету кафедрасының аға оқытушысы.

Қылмыстарды ашу және тергеуді техникалық-криминалистикалық қамтамасыз ету кафедрасында талқыланды.

2019 ж. «04» 06 № 28 хаттама

Кафедра бастығы

А.Б. Жакулин

Академияның Оқу-әдістемелік кеңесінің отырысында бекітілді.

2019 ж. «11» 07 № 11 хаттама

© Қазақстан Республикасының ІІМ Бәрімбек Бейсенов атындағы
Қарағанды академиясы, 2019 ж.

2.1. Негізгі ақпарат:

1. Мамандықтың шифры мен атауы	5B030300-«Құқық қорғау қызметі»
2. Курс, семестр	4 курс, 7 семестр
3. Пән циклы	«Заттарды, материалдарды және бұйымдарды криминалистикалық зерттеу»
4. Кредиттер саны	2
5. Сабақты өткізу орыны	Дәріс залы, 315,308,307 оқу аудиториялары
6. Дәріскер	А.Ж.Жунусова – кафедра доценті, Н.Ж. Жанхан - кафедра аға оқытушысы, Ж.Е.Айтжанов – кафедра оқытушысы, «Қылмыстарды ашу және тергеуді техникалық-криминалистикалық қамтамасыз ету» кафедрасы ҚР ПМ Б. Бейсенов атындағы Қарағанды академиясының 1-оқу ғимаратының 3-қабатында орналасқан, № 314-кабинет, телефондары: 331; 377; 30-33-88
7.Сабақты жүргізетін оқытушылар	А.Ж.Жунусова – кафедра доценті, Н.Ж. Жанхан - кафедра аға оқытушысы, Ж.Е.Айтжанов – кафедра оқытушысы, «Қылмыстарды ашу және тергеуді техникалық-криминалистикалық қамтамасыз ету» кафедрасы ҚР ПМ Б. Бейсенов атындағы Қарағанды академиясының 1-оқу ғимаратының 3-қабатында орналасқан, № 314-кабинет, телефондары: 331; 377; 30-33-88

2.2. Пререквизиттер: жаратылыстану ғылымының білімі.

2.3. Постреквизиттер: криминалистика, өндірістік тәжірибе.

2.4. Пәннің қысқаша сипаттамасы:

Пәнді оқытудың негізіне келесідей жалпы әдістемелік қағидалар қойылған:

Теория мен практиканың бірегейлік қағидасы тергеушілер мен маман-криминалистерді теоретикалық, тәжірибелік және арнайы дайындау ережелерінің өзара байланысын ашады. Әртүрлі заттардың, материалдардың және өнімдердің криминалистикалық зерттеуін оқып білу барысында орын алатын заңғы сыйымдылық пен үрдістерді, белгілерді қамтитын білімдерді, олардың ашылуы мен бекітілуін ғылыми түсіндіру.

Пәнді жеткілікті меңгеру іргелі теоретикалық негіздерді оқып білуден тәжірибелік шеберлікті қалыптастырудан бастап, осы білімдерін әртүрлі қылмыстарды тергеп-тексеруде заттардың, материалдардың және өнімдердің криминалистикалық зерттеу әдістемесінің дағдысын жетілдіруден құрылады.

Бұл жағдайда теоретикалық дайындық көп жағдайда мазмұны бойынша сәйкес келетін арнайы білімдер мен тәжірибелік дағдылардың негізіне жататын ғылыми тірек болып табылады.

Оқу бағдарламасының көлемін оңтайландыру қағидасы оқу бағдарламасын уақыт бойынша курсанттардың психофизиологиялық мүмкіндіктері мен білім алудың ұтымды мерзіміне сәйкес бөлуге септігін

тигізеді. Осы өлшемдердің көмегімен пәннің тарауларын оқып білуге және оқу сабақтарының нақты түрлерін өткізуге берілетін нақты ұтымды уақыты анықталады: дәрістер, семинар және Практикалық сабақтар, курсанттардың оқытушымен бірге өзіндік жұмысы сондай-ақ курсанттардың өзіндік жұмысы.

Сабақ берудің негізіне мамандарды даярлаудағы жүйелілік және бірізділік қағидасы жатады.

Курсанттардың оқудағы саналылық, белсенділік және дербестік қағидасы - жеке ізденісті ұжымдағы оқу жұмысымен қосу, абстрактылы ойлауды сабақ берудің көрнекілігімен ұштастыру, ғылыми білімнің нақтылығы.

Тәрбиелілік қағидасы - сабақ берудің мазмұны мен ұйымдастырылуында көрінетін, қылмыстарды ескерту мен ашу бойынша міндеттерді шешуге қабылетті мамандардың моральдық бейнесін қамтамасыз ететін талаптар.

Пәнді оқытудың міндеттері: Заттардың, материалдардың және өнімдердің криминалистикалық зерттеулерін әртүрлі тергеу іс-әрекеттерінде қолданудың құқықтық, ұйымдастырушылық және әдістемелік негіздерін оқып-білу, онымен қоса заттармен, материалдармен және өнімдермен жұмыс істеу кезінде тәжірибелік қабілетте меңгерген теориялық білімдері мен тактикалық амалдарын пайдалану, сондай-ақ техникалық-криминалистикалық құралдарын заттарды, материалдар мен өнімдерді табу, бекіту, алу, буып-түю және алдын ала зерттеу үшін пайдалану.

Оқытудың міндеттері заттарды, материалдарды және өнімдерді криминалистикалық зерттеудің теоретикалық негіздері бойынша арнайы білімдерін оқыту, сондай-ақ ойдағыдай қылмыстық істерді тергеп-тексеріп және сотт қарау үшін қажетті дәлелдемелік ақпараттарды табу үшін техникалық-криминалистикалық құралдарды пайдалану дағдылары мен қабілеттерін қалыптастыру.

Тәрбиелік міндеттері:

Қарастырылып отырған қылмыстарды тергеп-тексеру кезінде заңдылық, әлеуметтік әділеттілік және рухани тазалық қағидаларының мәнін терең ұғына білу, қылмыстардың жолын кесу, оларды ашу және тергеп-тексеру тәжірибесі үшін заттарды, материалдарды және өнімдерді криминалистикалық зерттеу саласындағы криминалистикалық білімдерді, әдістер мен құралдардың рөлін түсіне білу. Әрбір курсанттардың біліктілікті арттыру және өздігінен білім алу арқылы өз кәсіби деңгейін ұдайы арттырып отыру қажеттілігін түсінуі.

Білім алудың мақсатты бағдары.

Пән оқытуда курсанттарда заттардың, материалдардың және өнімдердің криминалистикалық зерттеуінің мәні туралы сотқа дейінгі тергеп-тексеру жүргізу, криминалистикалық және басқа да сараптамаларды жүргізу кезіндегі қылмыстарды ашу және тергеп-тексеруде оның мақсаты мен ерекшеліктері туралы берік жүйелілікті қалыптастыру мақсатын көздейді. Курсанттардың сотқа дейінгі тергеп-тексеру сатысында тәжірибелік қызметте осы пән бойынша құралдар мен әдістерді қолдануды игеруі тиіс білім, қабілет, дағды деңгейлері туралы талаптарды негіздеу.

Пәнді меңгеру курсанттардың зерттеуді жүргізіп және криминалистикалық тәжірибені талдай отырып өздерінің арнайы білімдерін

заттардың, материалдардың және өнімдердің криминалистикалық зерттеу жүргізу саласында дербес қолданатын тағылымдама уақытында тәжірибелік дайындықпен органикалық бірлестікте жүзеге асырылады. Сол себепті пәнді оқытудың негізгі мақсаты жиынтығында заттарды, материалдарды және өнімдерді, оның ішінде тергеу әрекеттерін және жедел-ізвестіру шараларын жүргізу барысында микрообъектілерді іздестірудің (табу, бекіту, алу және буып-түю) әдістері мен техникалық құралдарын пайдалана білу, табылған заттар мен материалдарға алдын ала зерттеу жүргізу барысында заманауи әдістер мен техникалық құралдарды пайдалана білу болып табылады.

Тәжірибеде білімдері мен түсіну қабілеттерін қолдану:

Кәсіби қызметінде білім алу үрдісінде алынған теоретикалық білімдерін өзгерту. Негізгі технико-криминалистикалық құралдарды дұрыс таңдай және қолдана білу керек.

Ой-пікірді шығару, ойды бағалау және қорытынды тұжырымдауға қабылетін қалыптастыру.

Криминалистиканың әртүрлі проблемалары бойынша ғалымдардың пікірлеріне талдау жүргізе білу және осы негізде жеке ой-пікірді дәлелдеуді құрастыра білу қабілетін қалыптастыру.

Коммуникативті шеберлік:

Хабарлай білу және криминалистиканың ақпараттарын, ойларын, проблемаларын ашық ұсыну және аудиторияның ерекшелігін ескере отырып хабарламаның әртүрлі нысанында шеше білу.

Оқу қабілеттілігі:

Әрбір курсанттың білікті арттыру және өздігінен білім алу арқылы ұдайы кәсіби даярлығын арттыру қажеттілігін түсінуі. Кәсіби өздігінен жетілу дағдыларын игеру.

Дағды – ойлау қызметінің нәтижесінен туындайтын тәжірибелік жаттығулардың нәтижесі, әрекеттерді қайта-қайта қайталау,

Шеберлік – адамның атқарушылық қызметінің нәтижесі. Ол оның өзінің кәсіби функцияларын орындауда дайындығының деңгейін сипаттайды.

Білімд меңгеру, шеберлік пен дағдыны игеру – оқу жұмысының барлық нысандары қолданылатын бірегей үрдіс. Шеберлік пен дағдылар тәжірибелік қызметтің жеке тәжірибесінің нәтижесі ретінде курсанттан алдарына қойылған міндеттерді өздігінен тәжірибелік шешуді талап етеді. Осы міндеттердің ойдағыдай дамуы көп жағдайда «Заттардың, материалдардың және өнімдердің криминалистикалық зерттеуі» курсының оқытуды ұйымдастыруға, оқытудың әдістемесіне, амалдарына және құралдарына байланысты.

2.5. Пән бойынша тапсырмаларды орындау және тапсыру кестесі:

№	Жұмыс түрлері	Тапсырманың мақсаты мен мазмұны	Ұсынылатын әдебиет тізіміне сілтеме	Бақылау нысаны (рейтинг-шкалаға сәйкес)	Балдар (рейтинг-шкалаға сәйкес)	Есеп беру нысаны	Тапсыру мерзімі
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Практикалық сабақтарда ауызша жауап беру	Жұмыстық оқу бағдарламасына (силлабус) сәйкес	Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиетті қолдану	Ағымдағы бақылау (сабақтағы ауызша жауап пен жасалған жұмыс бағаланады)	Сабақтың барлық тақырыптарына ауызша жауап бойынша 100 баллға дейін	Жауап сабақ барысында журналда және «Платон уста» бағаланады	Сабақ кестесі мен оқу жоспарына сәйкес
2	Ауызша жауап, КОӨЖ-да баяндама жасау,	Жұмыстық оқу бағдарламасына (силлабус) сәйкес	Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиетті қолдану	Ағымдағы бақылау (КОӨЖ сабағында ауызша жауап пен жасалған жұмыс бағаланады)	Сабақтың әрбір тақырыбына ауызша жауап бойынша 100 баллға дейін	Жауап сабақ барысында журналда және «Платонуста» бағаланады	КОӨЖ сабағында сабақ кестесі мен оқу жоспарына сәйкес
3	Межелік бақылауға дайындық	Компьютерлік тестілеу	Семестр ішінде дайындық	Аралық бақылау (компьютерлік тестілеумен бағаланады)	100 баллға дейін	Жауап «Платонуста» бағаланады	Оқу жоспарына сәйкес
4	Емтиханға дайындық	Емтихан сұрақтары	Оқытудың барлық мерзіміндегі дайындық	Қорытынды бақылау	100 баллға дейін	Жауап емтиханда және «Платонуста» бағаланады	Оқу жоспарына сәйкес

2.6. Курстың саясаты

«Заттарды, материалдарды және бұйымдарды криминалистикалық зерттеу» пәнін оқып білу кезінде келесідей ережелердің сақталуын сұраймыз:

1. Сабаққа кешікпеу.

2. Сабақты орынсыз себептермен жіберіп алмау, сырқаттанған жағдайда тиісті медициналық анықтама, ал басқа жағдайларда — түсініктеме жазба ұсынылуы тиіс.

3. Өтемдер қабылданғанда, курсант жоспарланған сабақтарда жіберіп алған тақырыптар бойынша жауап беруге дайын болуы міндетті.

4. Тапсырмаларды орындау, ұсынылатын әдебиетпен міндетті түрде танысу және конспектілеу.

5. Сабақ үстінде сөйлеспеу, ұялы телефондарды сөндіру.

6. Оқу процесіне белсенді қатысу.

7. Курстастары мен оқытушыларға ашық мінезді болу, кең пейілділік, шыдамдылық таныту.

2.7 Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

№ р/н	Атауы	Шығарылған жылы
1. Нормативтік құқықтық актілер		
1	Қазақстан Республикасының Конституциясы	30 тамыз 1995 жыл (2019 жылғы 23 наурыздағы берілген соңғы өзгерістерімен және толықтыруларымен).
2	Қазақстан Республикасының Президенті – Елбасы Н.Ә. Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауы «Қазақстан – 2050» стратегиясы – Қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» 14.12.2012 ж.	Егемен Қазақстан, Астана, 15.12.2012 ж.
3	Қазақстан Республикасының қылмыстық кодексі.	2014 жылғы 3 шілдедегі № 226-V ҚРЗ (2019 жылғы берілген соңғы өзгерістерімен және толықтыруларымен)
4	Қазақстан Республикасының қылмыстық-процестік кодексі	2014 жылғы 4 шілдедегі № 231-V ҚРЗ (2019.01.04. берілген соңғы өзгерістерімен және толықтыруларымен)
5	ҚР Заңы «Сот-сараптама қызметі туралы»	2017 жылғы 10 ақпандағы № 44-VI ҚРЗ (2019 жылғы берілген өзгерістерімен және толықтыруларымен)
6	ҚР ПМ № 75 ҚҚҮ «Ішкі істер органдарында жедел-криминалистикалық қызметті жүргізу Ережелерін бекіту туралы» бұйрығы	21.07.2014 ж.
7	ҚР Заңы «Қазақстан Республикасының ішкі істер органдары туралы»	2014 жылғы 23 сәуірдегі № 199-V ҚРЗ (2019 жылғы 19 сәуірдегі берілген соңғы өзгерістерімен және толықтыруларымен)
8	Қазақстан Республикасының Президенті – Елбасы Н.Ә.	Егемен Қазақстан, Астана, 05.10.2018 ж.

	Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауы «Қазақстандықтардың әлауқатының өсуі: табыс пен тұрмыс сапасын арттыру».	
2. Негізгі әдебиет		
9	Аверьянова Т.В., Белкин Р.С., Корухов Ю.Г. и др. Криминалистика.	Норма - 2007, 944 с.
10	Аверьянова Т.В. Судебная экспертиза: Курс общей теории.	М.: Норма, 2006.
11	Биркин М.М. Работа с микрообъектами на месте происшествия: Учебное пособие/ М. М. Биркин, В.Ю.Иванов, Умаров.	Ташкент: изд-во Академии МВД РУ, 1999г.-27с.
12	Вандер М.Б. Криминалистическая экспертиза материалов, веществ и изделий / М.Б. Вандер.СПб:	Питер, 2001.-128 с.
13	Аубакирова, А. Фиксация доказательств в криминалистике и судопроизводстве:	Алматы, 2000.-198с.
14	Бибиков В.В. Экспертное исследование смазочных материалов/В.В. Бибиков, Н.М. Кузьмин	М.:изд-во ВНИИ МВД СССР,1977г.-136с.
15	Митричев В.С., Хрусталеv В.Н. Криминалистическое исследование лакокрасочных материалов, покрытий и окрашенных предметов: Учебно-методическое пособие для образовательных учреждений МВД России.	Саратов: СЮИ МВД России, 1999г.
16	Моисеева Т.Ф. Основы криминалистического исследования материалов, веществ и изделий из них: курс лекций / Т.Ф. Моисеева.	М.: Щит-М, 2005г. – 202 с.
17	Шарипов С.Р., Жунусова А.Ж. Криминалистика: справочное пособие по криминалистической технике.	Карагандинская академия МВД РК им. Б. Бейсенова, 2014.-137с.
3. Қосымша әдебиет		
18	Кошелева Л.И. Возможности предварительного исследования автомобильных лакокрасочных покрытий / Л.И. Кошелева	Экспертная практика. М. 1987. – Вып. 25. – с. 74-78.
19	Лосев Ю.А., Кошелева Л.И. Практика предварительного исследования лакокрасочных покрытий, изъятых с мест дорожно-транспортных происшествий, с использованием коллекций ЛКП.	Экспертная практика. - Вып. 23. - М., 1985.
20	Пучкова Т.М., Моисеева ТФ. и др. Комплексное исследование	Методическое письмо для экспертов. - М. :ВНИИСЭ, 1993

	спиртосодержащих жидкостей (спиртных, напитков) домашней выработки.	
21	Кутуев, Р.Х. Осмотр места пожара с целью обнаружения остатков легковоспламеняющихся и горючих жидкостей.	Экспертная практика. – 1982. – № 19. – С. 24.
4. Ғаламтор көзі		
22	http://adilet.zan.kz/rus Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің ресми Web-сайты	
23	http://web.kzi.kz/index.php/ru/ob-akademii Қазақстан Республикасы ІІМ Б.Бейсенов атындағы Қарағанды академиясының ресми Web-сайты	
24	www.mvd.kz – Қазақстан Республикасының ІІМ ресми Web-сайты	
25	http://prokuror.kz - Қазақстан Республикасының Бас прокуратурасының ресми Web-сайты	
26	http://pravstat.prokuror.kz/ - Қазақстан Республикасының Бас прокуратурасының жанындағы Құқықтық статистика және арнайы есепке алу Комитетінің ресми Web-сайты	
27	www.zakon.kz - Қазақстан Республикасының заңнамаларының Web-сайты	
28	http://stat.kz - Қазақстан Республикасының статистика бойынша агенттігінің ресми Web-сайты	
29	http://prg.kz/ - «Параграф» ақпараттық жүйесі	

2.8. Пән бойынша сабақтарды жүргізудің тақырыптық жоспары

№ п/п	Тақырып саны	Тақырып атауы	дәрістер	Семинарлық сабақтар	Практикалық сабақтар	КӨӨЖ	КӨЖ
1.	1	Заттарды, материалдарды және өнімдерді криминалистикалық зерттеу және криминалистикалық материалтанудың жалпы ережелері.	1			1+1	2
2.	2	Заттарды, материалдарды және өнімдерді іздеудің, бекітудің, алудың және буып-түюдің амалдары, әдістері және техникалық құралдары.			1+1	1	5
3.	3	Қылмыстарды ашу және тергеп-тексеруде микрообъектілер.	1		1+1+1	1+1	5
4.	4	Биологиялық шығу тегі бар іздерді криминалистикалық зерттеудің мүмкіндіктері.	1		1+1+1	1+1	5

5.	5	Талшықты материалдардың және одан жасалған өнімдердің криминалистикалық зерттеуі.			1		1
6.	6	Лак-сырлық және жабынды материалдардың криминалистикалық зерттеуі.	1		1+1	1+1	5
7.	7	Есірткі құралдары мен психотроптық заттардың криминалистикалық зерттеуі.			1		1
8.	8	Металдар, құймалар және одан жасалған өнімдердің криминалистикалық зерттеуі.			1		1
9.	9	Мұнай өнімдері және жанар-жағармай материалдарының криминалистикалық зерттеуі.			1+1	1	4
10.	10	Шыны және одан жасалған өнімдердің криминалистикалық зерттеуі.			1+1+ 1	1	5
11.	11	Полимерлі материалдардың және одан жасалған өнімдердің криминалистикалық зерттеуі.			1+1+ 1	1+1	5
12.	12	Топырақты шығу тегі бар заттардың криминалистикалық зерттеуі.	1		1+1+ 1	1+1	5
13.	13	Спиртті сұйықтықтардың криминалистикалық зерттеуі.			1		1
Барлығы:			5		25	15	45

2.9. Сабақ жоспарлары

Дәріс сабақтары

№ 1 тақырып. Заттарды, материалдарды және өнімдерді криминалистикалық зерттеу және криминалистикалық материалтанудың жалпы ережелері.

Дәріс жоспары (1 сағат):

1. Заттарды, материалдарды және өнімдерді криминалистикалық зерттеу түсінігі, міндеттері, жіктелуі.

2. Заттарды, материалдарды және өнімдерді криминалистикалық зерттеудің заты және объектілері.

Дәріс тезистері

Криминалистикалық зерттеулер сыныптарға, тектерге, түрлерге, кіші түрлерге бөлінеді. Криминалистикалық зерттеу сыныбы қолжазбалық, трасологиялық, портреттік, материалдарды, заттар мен олардан жасалған өнімдері криминалистикалық зерттеу және т.б. болып бөлінеді. Криминалистикалық зерттеудің бір тегіне заттарды, материалдарды және өнімдерді криминалистикалық зерттеу жатады.

Зат (заттек) - белгілі бір жағдайларда тұрақты физикалық қасиеттері бар материяның түрі. Заттар қарапайым (бір элементтен - сутегі, темірден және т.б.) және күрделі (су, қышқылдар және т.б.) болып келеді. Агрегаттық жағдайы бойынша олар қатты, сұйық және газ тәрізді болып бөлінеді.

Материал – өнеркәсіптік немесе қолөнерлік өндірістің аралық немесе соңғы өнімі.

Өнім (бұйым) – бұл салыстырмалы тұрақты өмір сүруге ие болған, белгілі бір мақсаттағы адам еңбегінің өнімі.

Көрсетілген объектілердің криминалистикалық зерттеуімен диагностикалық та, және идентификациялық та міндеттер шешіледі.

Идентификациялық міндеттері объектінің өзіндік ерекшелігін оның сипаттамалары мен қасиеттерін, оның ішінде диагностикалық зерттеулер барысында анықталған сипаттамаларын салыстыру арқылы байланыстырады.

Диагностикалық міндеттері қарапайым және күрделі болуы мүмкін. Қарапайым міндеттер көбінесе алдын ала зерттеулер деп аталатын оқиға орнын қарап-тексеру процесінде шешіледі. Күрделі диагностикалық міндеттер, әдетте, тиісті техника бар зертханада зерттеу тәртібімен шешіледі. Олардың қатарына кіретін анықтаулар:

Заттарды, материалдарды және өнімдерді криминалистикалық зерттеу — бұл істің материалдық жағдайына қатысты көп сатылы процесс, ол мыналарды қамтиды:

- заттар мен материалдардан құрылған іздерді табу, бекіту және алу;
- тиісті заттар мен материалдардың (өзінің құрылымында бар) тиісті объектілерде (бұйымдардың) пайда болуы, іске асырылуы және қолданылуы туралы жағдайлар туралы материалдарды және оларды іздестіру үрдісі туралы ақпаратты қамту және енгізу;

- іс бойынша талап етілетін мән-жайларды анықтау үшін заттардың, материалдардың және олардан жасалған өнімдердің нақты ғылыми-техникалық зерттеулерін жүргізуі тиіс.

Қазіргі уақытта материалдар, заттар мен өнімдердің бірқатар криминалистикалық зерттеулерінің жалпы және жеке ғылыми-әдістемелік негіздері толығымен әзірленді.

Лак-сырлық және жабынды материалдардың зерттеуі;

Талшықты материалдардың және одан жасалған өнімдердің зерттеуі;

Мұнай өнімдері және жанар-жағармай материалдарының зерттеуі;

Шыны және одан жасалған өнімдердің зерттеуі;

Металдар, құймалар және одан жасалған өнімдердің зерттеуі;

Таңбалық белгілерді қалпына келтіруді зерттеу;

Полимерлі материалдар, резеңке және одан жасалған өнімдердің зерттеуі;

Улы, есірткі және күші әсер ететін заттарды зерттеу;

Спиртті сұйықтықтардың зерттеуі;

Топырақты зерттеу.

Жоғарыда айтылғандардан басқа, бүгінде заттарды, материалдарды және өнімдерді криминалистикалық зерттеу құрамына заттар мен материалдар,

объектілер, құрылыс материалдары, темекі және темекі бұйымдарын зерттеу және т.б. кіреді. Көріп өтырғандай, кейін заттарды, материалдарды және өнімдерді криминалистикалық зерттеу құрамына қазіргі уақытта теориялық даму және практикалық тестілеу сатысындағы объектілерді криминалистикалық зерттеудің басқа да салалары болуы мүмкін.

- химиялық заттар іздерін зерттеу;
- құжаттардың материалдарын зерттеу;
- атыс және жарылыс іздерін зерттеу.

Материалдарды, заттарды, өнімдерді зерттеуге арналған объектілердің ауқымы әртүрлі: олар атыс іздері, оқ-дәрі, снарядтар, металдар, құрылыс материалдары, шыны, талшықтар, маталар, есірткі заттары, резеңке бұйымдары, жанар-жағармай материалдары, лактар, бояулар, эмальдар, жазба материалдары, қағаз, желімдеу заттары, топырақ, оның ішінде осы және басқа да объектілердің микроөлшері.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1, 2, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 3 тақырып. Қылмыстарды ашу және тергеп-тексеруде микрообъектілер.

Дәріс жоспары (1 сағат):

1. Микрообъектілердің түсінігі, жіктелуі және ерекшеліктері.
2. Оқиға орнында микрообъектілерді іздеу, табу, алу және буып тую.

Дәріс тезистері

Микрообъектілер кішкентай өлшемі мен салмағы бар, олар көрінбейтін немесе нашар көрінеді, оларды белгілеу үшін, күшті жарық көздерін, түсі мен поляризация сүзгілерін пайдаланып, ұлғайту технологиясын (магниттер, микроскоптар) және қосымша жарықтандыруды пайдалану керек. Микрообъектілер ұшқыр және нәзік болып табылады, көбінесе тасымалдаушы объектіге нашар бекітілген, жоғалуға, алып кетуге және керісінше сырттан енгізуге бейімделген. Олардың табиғаты мен қасиеттері қоршаған ортаға, адамның әсеріне байланысты өзгеруі мүмкін. Мұның бәрі оқиға орнындағы микрообъектілермен жұмыс істеу процесінің нақты құрылымын дамытуға әкеледі. Микрообъектілер әртүрлі объектілердің бетіне жиналу (жинақталу) қасиетіне ие.

«Микро» терминінің ортақ этимологиялық негізі сандық сипат болып табылады – грек тілінен «mikros» - «кішкентай». Жаратылыс тану ғылымдарында сандық сипаттамаларға негізделген «микрообъектілер» түсінігі қалыптасқан. Мәселен, криминалистикалық сараптамасы бойынша Әдістемелік материалдарда (М., 1976 ж.) микро ортаға проекциясы 2 шаршы метрден аспайтын басқа объектінің механикалық немесе басқа әсерінен бөлініп шыққан (К.Бобевтің редакциясы) ең үлкен мөлшерде 1 мг-ға дейін өлшейтін объектілер немесе микробөлшектер - механикалық немесе басқа әсер ету нәтижесінде бөлінген шағын заттар жатады.

Микрообъектілер— бұл алу және зерттеу үшін арнайы техникалық құралдар мен әдістерді қажет ететін тергеп-тексеру оқиғасы туралы

ақпараттарды тасымалдайтын кішігірім массалар мен өлшемдердің материалдық қалыптасуы. Микрообъектілер микроағзаларды және заттардың (материалдардың) микроіздерінің ұғымдарын біріктіреді.

Агрегаттық күйіне байланысты микрообъектілер заттары болады:

- қатты (кристалды, аморфты);
- сұйық (қоспа, ерітінді, эмульсия және суспензия);
- газтәрізді.

Егер де материалдың табиғатын негізге алатын болса, онда ажыратуға болады:

- органикалық;
- органикалық емес микрообъектілер.

Органикалық емес микрообъектілер бөлінеді:

- табиғи.
- өндірістік (адам қызметінің өнімдері).

Микрообъектілер заттардың (материалдардың) микробөлшектерін және микрөздерін біріктіреді.

Заттар мен материалдардың микроіздері - бұл заттардың немесе материалдардың аз мөлшерінің болуымен туындаған материалдық объектілердегі өзгерістер. Әдетте, сұйық агрегаттық күйдегі микроэлементтер тасымалдаушы затпен қаралады, сондықтан олар микро орта болып табылады - бұл заттардың (материалдың) болуынан туындаған материалдық объектілердегі өзгерістер.

Микро іздер – бұл көзге нашар көрінетін немесе көзге көрінбейтін заттардың бөлшектері, не оқиғамен байланысты физикалық әсер ету белгілері.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1, 2, 7, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 4 тақырып. Биологиялық шығу тегі бар іздерді криминалистикалық зерттеудің мүмкіндіктері.

Дәріс жоспары (1 сағат):

1. Биологиялық шығу тегі бар іздерді табу, бекіту және алу.
2. Оқиға орнында биологиялық шығу тегі бар іздерді зерттеу.
3. Адамның одорологиялық (иісті) іздері.

Дәріс тезистері

Оқиға орнында немесе киімде табылған қан іздерінің зерттеуі басқа мәліметтерді ескере отырып, оларды қалыптастыру тетігін және қылмыстық оқиғалардың жекелеген сәттерін қайта құруға мүмкіндік береді. Демек, оның бетіндегі және киіміндегі қанның орналасуы, пішіні және конфигурациясы құрбанның бастапқы позициясының өзгеруін көрсетуі мүмкін. Егер де денесін айналдырған болса, мәйіттегі жаңадан және құрғатылған қандардың боялған ілегі қалыптасады. Жермен денені сүйреп апарғанда, киім жолақтары түрінде қан іздерін қалыптастыруы мүмкін. Қанның шалшықтары үлкен қан тамырларының зақымдалуын немесе адам ағзасындағы көптеген зақымдардың болғанын білдіреді. Сонымен қатар, шалшықтардың нақты шекаралары дененің бастапқы позициясының өзгермейтіндігін көрсетеді.

Кейбір реактивтерді қолдану арқылы қан мен ұрықтың іздерін анықтауы мүмкін. Осы мақсатта, мысалы, қанға ұқсас дақтың шетіне гемогонды реакция немесе Воскобоиников реактиві қолданылады. Көкке боялуы қанға оң реакция болып табылады. Барлық дақтарды толығымен өңдеу мүмкін емес, себебі бұл қанның арақайр зерттелуі мүмкіндігін жоғалтады. Қол жету қиын жерлерінде қан іздерін анықтау қажет болса, үлкен бөлмелер, жертөлелер, шатырлар, онда люминолмен күдікті тегістіктерге шашырату қолданылады.

Анықталған іздер криминалистикалық фотосурет ережелеріне сәйкес фотосуретке түсірілуі тиіс. Қан іздері түсіру кезінде, жарықсүзгілер жиі пайдаланылады, мысалы, көк сүзгіні пайдалану ағарту астындағы қан іздерін анықтауға және алуға мүмкіндік береді. Боялған іздерді түсті үлбірлерде фотосуретке түсірген дұрыс. Қан іздерін сипаттағанда, анықтаудың уақыты мен орнын, түсі, дақтың шамалы өлшемі мен пішінін көрсету қажет.

Қабырғалардан, жақтаулардан, есіктерден қырынды жасалады, қардан немес судан қан іздері, ұрықтар, қардың бір бөлігінен зәрі дәкеге алынып және кептіріледі. Іздердегі су жұғындысын дәкеге немесе басқа да материалдарға мүлдем тыйым салынады, өйткені кейін заманауи зерттеу әдістерін қолдануға болмайды. Шашты пинцетпен, терімай қол іздері (дактилоскопиялық зерттеу үшін жарамсыз), ерін, басқа да дене бөліктерінің іздері жабысқақ лентаға алынады.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,3,4,5,9,12,21 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 6 тақырып. Лак-сырлық және жабынды материалдардың криминалистикалық зерттеуі.

Дәріс жоспары (1 сағат):

1. Лак-сырлық және жабынды материалдардың криминалистикалық зерттеуі заты және міндеттері.
2. Лак-сырлық және жабынды материалдар туралы негізгі мәліметтер.
3. Лак-сырлық және жабынды материалдарды табу, бекіту, алу және буып-түю.

Дәріс тезистері

Лак-сыр материалдары мен жабындылардың криминалистикалық зерттеуінің заты фактілік деректерден, заттай дәлелдемелерді криминалистикалық зерттеумен анықталатын қылмыстық істің мән-жайларынан тұрады - химиялық және техникалық ғылымдардағы деректер технологиялары мен әдістерін пайдаланатын Лак-сыр материалдары мен жабындылар.

Өртүрлі қылмыс түрлері бойынша қылмыстық істерді тергеп-тексеру кезінде қылмыс заттарының өзара әрекеттесу фактісі - қылмыстың нақты жағдайының элементтеріне көп қызығушылық тудырады. Мұндай жағдайлар көбінесе автожол оқиғаларын (көлікт құралдарын зардап шегушінің киіміндегі және басқа заттағы лак-сыр материалдарының бөлшектері бойынша идентификациялау), талан-таражға салу (жақтаулары мен есіктерін бұзу құралдары немесе қылмыскердің киіміндегі бояу іздері бойынша

идентификациялау), адам өлтіру (құралды өлген адамның киіміндегі сокқы іздері бойынша идентификациялау) және т.б. тергеп-тексеру кезінде кездеседі. Сондай-ақ іс бойынша адамнан лак-сыр материалдары мен жабындылардың белгілі бір түрін (мысалы, ақтады – құрылыс материалдары талан-тараждау туралы іс бойынша) немесе шығу тегі (дайындау, сақтау орны жіне т.б.), яғни осы материалдың белгілі бір тектік немесе жалпы топтық тиестілігін айқындау фактілері де маңызды.

Лак-сыр материалдары мен жабындылардың негізгі міндеттері.

1. Лак-сыр материалдары мен жабындылардың бөлшектерін табу;
2. Лак-сыр материалдары мен жабындылардың диагностикасы, яғни оның табиғатын, құрамын, түрлерін, мақсатын айқындау;
3. Лак-сыр материалдары бар іздері бойынша боялған заттарды теңдестіру, тектік (топтық) тиесілігін айқындау, шығу қайнар көзін анықтау;
4. Құрамына лак-сырлы материалдар кіретін өзара ауыспалы заттар бойынша әр түрлі заттардың түйіспелі өзара әрекеттесу фактісін анықтау.

Лак-сыр материалдары - қорғаныш немесе декоративті үлбір (жабын) қалыптастыру арқылы өнім бетінде жұқа қабатпен қолданған кезде кептіруге қабілетті көп компонентті өнім.

Лак-сыр жабындылары - бояудың бір немесе одан да көп қабатын қолданғаннан кейін және өнімнің үстіңгі қабатымен жеткілікті адгезияны қалыптастырғаннан кейін өнімнің бетінде пайда болған жабын.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1, 2, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21. (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 12 тақырып. Топырақты шығу тегі бар заттардың криминалистикалық зерттеуі.

Дәріс жоспары (1 сағат):

1. Топырақ және топырақты-техногенді заттардың түсінігі, жіктелуі және негізгі қасиеттері.
2. Топырақ қатпары іздерін жинау.
3. Топырақты шығу тегі бар заттарды алдын ала зерттеу.

Дәріс тезистері

Климат топырақ қалыптастырушы процестерді дамытуға үлкен ықпал етеді. Бұл өз кезегінде өсімдіктердің табиғатын және топырақтың микробиологиялық процестерінің қарқындылығын анықтайтын топыраққа жылу мен ылғалдың ағынына байланысты. Биологиялық фактор топырақтың қалыптасуында жетекші рөл атқарады. Аналық тұқымды өсімдіктермен және жануарлармен кейбір климаттық жағдайларда ұзақ мерзімді өзара әрекеттестігі топырақтың ерекше қасиеттерін тау жыныстарынан ажыратып, гумус деп аталатын органикалық қосылыстар жиынтығын қалыптастыруға әкеледі. Топырақта өсімдік қалдықтары көптеген қоректік микроорганизмдердің дамуының маңызды шарты болып табылады. Топырақта кездесетін барлық процестер уақыт өткен сайын, осы процестің орын алуы және осы топырақтың қалыптасуы, яғни оның жасы, топырақтың қалыптасуында маңызды фактор болып табылады.

Топырақ жамылғысының жіктелуіне сәйкес келесі топырақ түрлері бөлінеді: қыртысты-карбонатты, қоңыр ағашты, қыртысты-сұрғұлт түсті, қыртысты-тұзды сұрғұлт түсті, қыртысты-батпақты, торф-батпақты (ойпаңды, өтпелі, жоғары), алқапты (аллювиальдық), қыртысты және торф-батпақты. Кез-келген топырақтың маңызды сипаттамасы - тұқымнан немесе басқа топырақтан айырмашылығы бар арнайы, өзіне тән морфологиялық, физикалық, биологиялық қасиеттері мен химиялық құрамы бар генетикалық көкжиектерден (қабаттар) тұратын тік профильді тұрақты заңды түрде ажырату. Қабаттар бір-бірінен түсі, құрылымы, құрамы, химиялық және жиі гранулометриялық құрамы бойынша, биологиялық процестердің негізінде ерекшеленеді. Топырақта өзінің атауы бар және әріптік белгілері (индексі) бар бірнеше қабатын ажыратады. Ап — егіндік; Ао—орманды төсем, шым; А1 — гумусо-аккумулятивті; А2 — элювиалды; В — иллювиалды; G — қопа; С — аналық тұқым; Д — төсенішті тұқымдар, Т — торфты. Топырақтың құрылымы әртүрлі тәсілдермен көрінуі мүмкін: нақты немесе нашар анықталған көкжиектермен. Бұл негізінен топырақтың түрі мен жасына және топырақты құрайтын тау жыныстарының сипаттамаларына байланысты. Әрбір топырақ түріне генетикалық көкжиектердің өзіндік қасиеті тән.

Бұл негізінен топырақтың түрі мен жасына және топырақты құрайтын тау жыныстарының сипаттамаларына байланысты. Әрбір топырақ түріне генетикалық көкжиектердің өзіндік қасиеті тән. Осылайша, кез-келген аймақтың топырақ жамылғысы, әдетте, жүйелі және тігінен байқалатын топырақтың кеңістіктік әртүрлілігін тудыратын тұрақты және кездейсоқ себептерге байланысты бірқатар мозаикалық құрылымға ие. Антропогендік және техногендік факторлардың әсеріне ұшыраған өнеркәсіптік үй-жайларда, жертөлелерде, құрылыс алаңдарында, гараждарда, елді мекендерде және басқа жерлерде өндірістік, антропогенді топырақтар және техногенді ластанған топырақтар қалыптасады. Бұл учаскелердің топырақтары толығымен немесе ішінара техногенездің өнімі болып табылады. Олар болуы мүмкін:

- қатты антропогендік компоненттермен ластанған топырақ (гараж алаңдары, шаруашылық аулалары және т.б.);
- сұйық технологиялық өнімдермен (жанармай бекеттері, автотұрақтар, ауыл шаруашылығы машиналары) ластанған топырақ;
- қатты және сұйық өнімдер қоспасымен ластанған топырақ;
- антропогенді топырақпен, яғни антропогендік компоненттер мен топырақ қоспасы (құрылыс алаңдары, жол төсеуіштері, жертөлелер);
- топырақтың құрылыс материалдарымен (құрылыс алаңдарымен), топырақтың тұрмыстық қалдықтарымен (қоқыс, күл) қоспасы, топырақтың көңі (үй аулалары) және т.б. қоспасы.

Топырақ - бұл қылмыстың мән-жайларына байланысты елді-мекеннің учаскесінен бөлінген және оқиға орнының топырақ жамылғысымен салыстыруға болатын және егер ол белгісіз болса, қолда бар топырақ қабаттары бойынша анықтауға жататын салмағы бойынша азғантай қандай да бір топырақ көкжиектерінің (әдетте жоғарғы) жекелеген бөліктері немесе олардың механикалық жиынтығы.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,3,4,5,9,12,21 (2.7 бөлімді қараңыз).

Практикалық сабақтар

№ 2 тақырып. Заттарды, материалдарды және өнімдерді іздеудің, бекітудің, алудың және буып-түюдің амалдары, әдістері және техникалық құралдары (2 сағат).

Практикалық сабақтың жоспары 1 (1 сағат)

Бақылау сұрақтары:

1. Заттарды, материалдарды және өнімдерді іздеудің, бекітудің, алудың және буып-түюдің амалдары, әдістері және техникалық құралдары.

2. Заттармен, материалдармен және оның өнімдерімен оқиға орнында жұмыс істеу тактикасы.

Практикалық тапсырма:

Курсанттар тәжірибелік тапсырмада заттарды, материалдарды және өнімдерді іздеудің, бекітудің, алудың және буып-түюде қолданылатын техникалық-криминалистикалық құралдарымен танысады.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,7,8,9,10,12,21,22,23,25,26 (2.7 бөлімді қараңыз).

Практикалық сабақтың жоспары 2 (1 сағат)

Бақылау сұрақтары:

1. Объектілерді алдын ала зерттеу объектілерінің түсінігі. Объектілерді алдын ала зерттеу әдістеріне қойылатын талаптар.

2. Оқиға орнында заттар мен материалдарды алдын ала зерттеу.

Практикалық тапсырма:

Курсанттар тәжірибелік тапсырмада меңгерген теоретикалық білімдерін арнайы іздегіш техникалық-криминалистикалық құралдарын қолдануда тәжірибеде пайдалану дағдыларын игереді.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,7,8,9,10,12,21 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 3 тақырып. Қылмыстарды ашу және тергеп-тексеруде микрообъектілер (3 сағат).

Практикалық сабақтың жоспары 1 (1 сағат)

Бақылау сұрақтары:

1. Микрообъектілердің түсінігі және жіктелуі.

2. Практикалық тапсырма:

Микрообъектілердің ерекшеліктері.

Тақырып бойынша бағдарламалық жауап алу. Фильм көрсету.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,3,4,5,9,12,21,22 (2.7 бөлімді қараңыз).

Практикалық сабақтың жоспары 2 (1 сағат)

Бақылау сұрақтары:

1. Қылмыстарды ашуда және тергеп-тексеруде микрообъектілерді қолдану.

2. Оқиға орнында микрообъектілердің пайда болуы.

Практикалық тапсырма:

Курсанттар тәжірибелік тапсырмада ұсынылған объектілерде: мәйіт, киімнің заттары, бұзу құралында микрообъектілерді табу, бекіту, алу және буып-түю бойынша тәжірибелік дағдыларын қалыптастыру.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,3,4,5,9,12,21,22,23,25,26 (2.7 бөлімді қараңыз).

Практикалық сабақтың жоспары 3 (1 сағат)

Бақылау сұрақтары:

1. Микрообъектілерді іздеу және алудың техникалық құралдары.

2. Микрообъектілерді алу және буып-түю. Микрообъектілерді оқиға орнын қарап-тексеру хаттамасында бекіту.

Практикалық тапсырма:

Курсанттарға тәжірибелік тапсырмада сот фотографиясы тәртібі бойынша сипаттап және фотосуретке түсіру үшін микрообъектілер ұсынылады.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,3,4,5,9,12,21 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 4 тақырып. Биологиялық шығу тегі бар іздерді криминалистикалық зерттеудің мүмкіндіктері (3 сағат).

Практикалық сабақтың жоспары 1 (1 сағат)

Бақылау сұрақтары:

1. Биологиялық шығу тегі бар іздердің түсінігі, объектілері, міндеттері.

2. Оқиға орнында биологиялық шығу тегі бар іздерді табу, бекіту және алу.

Практикалық тапсырма:

Курсанттарға тәжірибелік тапсырмада оқиға орнында биологиялық шығу тегі бар іздерді табу, бекіту және алу үшін техникалық-криминалистикалық құралдарды қолданумен шартты оқиға орнын қарап-тексеруді жүргізу қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,3,4,5,9,12,21(2.7 бөлімді қараңыз).

Практикалық сабақтың жоспары 2 (1 сағат)

Бақылау сұрақтары:

1. Биологиялық табиғаты бар іздерді зерттеу. Биологиялық шығу тегі бар іздерді зерттеу кезінде шешілетін міндеттер.

2. Биологиялық шығу тегі бар іздерді фотосуретке түсіру тәртібі.

Практикалық тапсырма:

Курсанттарға тәжірибелік тапсырмада оқиға орнында сот (криминалистикалық) фототүсірілім амалдары мен тәсілдерін қолданумен шартты оқиға орнын фотосуретке түсіруді жүргізу қажет. Содан кейін алынған суреттерден оқиға орнын қарап-тексеруге фотокесте толтыру.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,3,4,5,9,12 (2.7 бөлімді қараңыз).

Практикалық сабақтың жоспары 3 (1 сағат)

Бақылау сұрақтары:

1. Адамның одорологиялық (иісті) іздері.
2. Оқиға орнында адамның (иісті) іздерімен жұмыс істеу тәртібі.

Практикалық тапсырма:

Курсанттарға тәжірибелік тапсырмада адамның одорологиялық (иісті) іздерін бекітіп, алып және буып-түюлері қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,3,4,5,9,12,21 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 5 тақырып. Талшықты материалдардың және одан жасалған өнімдердің криминалистикалық зерттеуі (1 сағат).

Практикалық сабақтың жоспары (1 сағат)

Бақылау сұрақтары:

1. Талшықты материалдарды криминалистикалық зерттеудің заты және міндеттері.
2. Талшықты материалдарды табу, бекіту, алу және буып-түю.

Практикалық тапсырма:

Курсанттарға тәжірибелік тапсырмада талшықты материалдардан және одан жасалған өнімдердің іздерін табу, бекіту және алу үшін техникалық-криминалистикалық құралдарды қолданумен шартты оқиға орнын қарап-тексеруді жүргізу қажет. Табылған іздерге сот (криминалистикалық) фототүсірілім амалдары мен тәсілдерін қолданумен фотосуретке түсіруді жүргізу.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,3,4,5,9,12,20 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 6 тақырып. Лак-сырлық және жабынды материалдардың криминалистикалық зерттеуі (2 сағат).

Практикалық сабақтың жоспары 1 (1 сағат)

Бақылау сұрақтары:

1. Лак-сырлық және жабынды материалдарын криминалистикалық зерттеудің заты және міндеттері.
2. Лак-сырлық және жабынды материалдар туралы негізгі мәліметтер.

Практикалық тапсырма:

Тақырып бойынша бағдарламалық жауап алу. Жазбаша өзіндік жұмыс.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,3,4,5,9,12,21,22 (2.7 бөлімді қараңыз).

Практикалық сабақтың жоспары 2 (1 сағат)

Бақылау сұрақтары:

1. Лак-сырлық және жабынды материалдарды табу, бекіту, алу және буып-түю.
2. Лак-сырлық және жабынды материалдарды криминалистикалық зерттеу мүмкіндіктері.

Практикалық тапсырма:

Курсанттарға тәжірибелік тапсырмада лак-сырлық және жабынды материалдарды іздерін табу, бекіту және алу үшін техникалық-криминалистикалық құралдарды қолданумен шартты оқиға орнын қарап-тексеруді жүргізу қажет. Табылған іздерге сот (криминалистикалық) фототүсірілім амалдары мен тәсілдерін қолданумен фотосуретке түсіруді жүргізу.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,3,4,5,9,12,21(2.7 бөлімді қараңыз).

№ 7 тақырып. Есірткі құралдары мен психотроптық заттардың криминалистикалық зерттеуі (1 сағат).

Практикалық сабақтың жоспары (1 сағат)

Бақылау сұрақтары:

1. Есірткі құралдары мен психотроптық заттарды зерттеудің заты мен міндеттері.
2. Зерттеу объектілері. Ең көп таралған есірткі құралдары мен психотроптық заттар туралы негізгі мәліметтер.
3. Есірткі құралдарын табу, бекіту, алу және буып-түю.

Практикалық тапсырма:

Курсанттарға тәжірибелік тапсырмада ұсынылған ақ түсті үлгіні оқиға орнын қарап-тексеру хаттамасында бекіту, алу, буып-түю және сипаттау қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,3,4,5,9,12,21,22,23,25,26 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 8 тақырып. Металдар, құймалар және одан жасалған өнімдердің криминалистикалық зерттеуі (1сағат).

Практикалық сабақтың жоспары (1 сағат)

Бақылау сұрақтары:

1. Металдар, құймалар және одан жасалған өнімдердің криминалистикалық зерттеуінің заты және міндеттері.
2. Металдар, құймалар және негізгі қасиеттері, жіктелуі туралы жалпы мәліметтер.

3. Металдар мен құймалардың бөлшектерін табу, бекіту, алу және буып-түю.

Практикалық тапсырма:

Курсанттарға тәжірибелік тапсырмада металдар мен құймалардың бөлшектерін техникалық-криминалистикалық құралдардың көмегімен оқиға орнын қарап-тексеру хаттамасында бекіту, алу, буып-түю және сипаттау қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,3,4,5,9,12,21 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 9 тақырып. Мұнай өнімдері және жанар-жағармай материалдарының криминалистикалық зерттеуі (2 сағат).

Практикалық сабақтың жоспары 1 (1 сағат)

Бақылау сұрақтары:

1. Мұнай өнімдері және жанар-жағармай материалдарының криминалистикалық сараптамасының заты мен міндеттері.

2. Мұнай өнімдері және жанар-жағармай материалдарының жіктелуі.

Практикалық тапсырма:

Тақырып бойынша бағдарламалық жауап алу. Жазбаша өзіндік жұмыс.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,3,4,5,9,12,21,22,25,26 (2.7 бөлімді қараңыз).

Практикалық сабақтың жоспары 2 (1 сағат)

Бақылау сұрақтары:

1. Мұнай өнімдерін және жанар-жағармай материалдарын оқиға орнында табу, бекіту, алу және буып-түю.

2. Мұнай өнімдерін және жанар-жағармай материалдарын криминалистикалық зерттеудің мүмкіндіктері.

Практикалық тапсырма:

Курсанттарға тәжірибелік тапсырмада ұсынылған қатты объектілерді (жол қатпарлары, битумдар) техникалық-криминалистикалық құралдардың көмегімен оқиға орнын қарап-тексеру хаттамасында бекіту, алу, буып-түю және сипаттау қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,3,4,5,9,12,21,22,25,26 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 10 тақырып. Шыны және одан жасалған өнімдердің криминалистикалық зерттеуі (3 сағат).

Практикалық сабақтың жоспары 1 (1 сағат)

Бақылау сұрақтары:

1. Шыны және одан жасалған өнімдердің криминалистикалық зерттеуінің заты, объектілері және міндеттері.

2. Шыныдан жасалған өнімдердің жіктелуі, оны дайындаудың технологиясы туралы негізгі мәліметтер.

Практикалық тапсырма:

Курсанттарға тәжірибелік тапсырмада ұсынылған объектінің (шыны сынықтары) бөліктері бойынша біртұтасты анықтау жүргізу қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,3,4,5,9,12,21(2.7 бөлімді қараңыз).

Практикалық сабақтың жоспары 2 (1 сағат)

Бақылау сұрақтары:

1. Шыны бөлшектерін табу, бекіту, алу және буып-түю.
2. Шыны және одан жасалған өнімдерді зерттеудің алдын ала әдістері.

Практикалық тапсырма:

Курсанттарға тәжірибелік тапсырмада ұсынылған объектінің (шыны сынықтары) бөліктерін техникалық-криминалистикалық құралдардың көмегімен оқиға орнын қарап-тексеру хаттамасында бекіту, алу, буып-түю және сипаттау қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,3,4,5,9,12,21(2.7 бөлімді қараңыз).

Практикалық сабақтың жоспары 3 (1 сағат)

Бақылау сұрақтары:

1. Шыны өнімдерін оның сынықтары бойынша тектік тиесілігін анықтау.
2. Шыны қирау себептерін анықтау.

Практикалық тапсырма:

Тақырып бойынша бағдарламалық жауап алу. Жазбаша өзіндік жұмыс.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,3,4,5,9,12,21,22,23,25 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 11 тақырып. Полимерлі материалдардың және одан жасалған өнімдердің криминалистикалық зерттеуі (3 сағат).

Практикалық сабақтың жоспары 1 (1 сағат)

Бақылау сұрақтары:

1. Полимерлі материалдардың және одан жасалған өнімдердің криминалистикалық зерттеуінің заты, міндеттері және объектілері.
2. Полимерлі материалдар және одан жасалған өнімдердің түсінігі, олардың қасиеттері және белгілері.

Практикалық тапсырма:

Тақырып бойынша бағдарламалық жауап алу. Жазбаша өзіндік жұмыс.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,3,4,5,9,12,21 (2.7 бөлімді қараңыз).

Практикалық сабақтың жоспары 2 (1 сағат)

Бақылау сұрақтары:

1. Полимерлі материалдардың бөлшектерін табу, бекіту, алу және буып-түю.

2. Полимерлі материалдар және одан жасалған өнімдердің белгілері.

Практикалық тапсырма:

Курсанттарға тәжірибелік тапсырмада ұсынылған объектілерді (пластмасса, полимерлі үлбірлер, резеңке бөлшектері) техникалық-криминалистикалық құралдардың көмегімен бекіту, алу, буып-түю және сипаттау қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,3,4,5,9,12,21 (2.7 бөлімді қараңыз).

Практикалық сабақтың жоспары 3 (1 сағат)

Бақылау сұрақтары:

1. Полимерлі материалдарды криминалистикалық зерттеудің әдістері.

2. Полимерлі материалдар және одан жасалған өнімдерді зерттеудің мүмкіндіктері.

Практикалық тапсырма:

Курсанттарға тәжірибелік тапсырмада ұсынылған объектілерді (пластмассалы түймелер, полимерлі үлбірлер, резеңке бөлшектері) оқиға орнын қарап-тексеру хаттамасында сипаттау қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,3,4,5,9,12,21 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 12 тақырып. Топырақты шығу тегі бар заттардың криминалистикалық зерттеуі (3 сағат).

Практикалық сабақтың жоспары 1 (1 сағат)

Бақылау сұрақтары:

1. Топырақ және топырақ-техногенді заттардың түсінігі, жіктелуі және негізгі қасиеттері.

2. Топырақты қатпардың іздерін жинау.

Практикалық тапсырма:

Тақырып бойынша бағдарламалық жауап алу. Жазбаша өзіндік жұмыс.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,3,4,5,9,12,21 (2.7 бөлімді қараңыз).

Практикалық сабақтың жоспары 2 (1 сағат)

Бақылау сұрақтары:

1. Топырақты криминалистикалық зерттеудің мүмкіндіктері.

2. Заттай дәлелдемелерді қарап-тексеру.

Практикалық тапсырма:

Курсанттарға тәжірибелік тапсырмада ұсынылған объектілерді (топырақ бөлшектері) техникалық-криминалистикалық құралдардың көмегімен бекіту, алу, буып-түю жүргізу қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,3,4,5,9,12,21 (2.7 бөлімді қараңыз).

Практикалық сабақтың жоспары 3 (1 сағат)

Бақылау сұрақтары:

1. Оқиға орнынан және тексерілетін аумақтан топырақ үлгілерін таңдап алу.
2. Топырақты шығу тегі бар заттармен оқиға орнында маман-криминалистің жұмысы.

Практикалық тапсырма:

Курсанттарға тәжірибелік тапсырмада ұсынылған объектіге (топырақ бөлшектері) оқиға орнын қарап-тексеру хаттамасында аумақты оқшаулау арқылы шартты қарап-тексеру жүргізу және сипаттау қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,3,4,5,9,12,21 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 13 тақырып. Спиртті сұйықтықтардың криминалистикалық зерттеуі (1 сағат).

Практикалық сабақтың жоспары (1 сағат)

Бақылау сұрақтары:

1. Спиртті сұйықтықтарды криминалистикалық зерттеудің заты, міндеттері және объектілері. Спиртті сусындардың түрлері.
2. Спиртті сұйықтықтардың криминалистикалық зерттеуімен шешілетін сұрақтар.

Практикалық тапсырма:

Тақырып бойынша бағдарламалық жауап алу. Жазбаша өзіндік жұмыс.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,3,4,5,9,12,21 (2.7 бөлімді қараңыз).

ЕСКЕРТПЕ: Білімдерін аралық бақылау (өтілген материалдар бойынша жауа алу) тәжірибелік сабақ барысында курсанттардың заттар, материалдар және өнімдерді криминалистикалық зерттеуде туындайтын сұрақтарын нақтылау мен теоретикалық сұрақтарын меңгеру деңгейін анықтау мақсатында жүзеге асырылады.

Курсанттардың оқытушының жетекшілігімен өзіндік жұмысы

№ 1 тақырып. Заттарды, материалдарды және өнімдерді криминалистикалық зерттеу және криминалистикалық материалтанудың жалпы ережелері (2 сағат).

КОӨЖ (2 сағат)

Тапсырма

1. Заттарды, материалдарды және өнімдерді криминалистикалық зерттеу және криминалистикалық материалтанудың даму тарихы.

2. Заттарды, материалдарды және өнімдердің криминалистикалық сараптамасының түсінігі. Заттарды, материалдарды және өнімдерді криминалистикалық зерттеудің жіктелуі.

3. Заттарды, материалдарды және өнімдерді криминалистикалық зерттеудің заты және объектілері.

Курсанттар оқытушының жетекшілігімен дайындық барысында материалтанудың негізін білуі тиіс. Заттардың, материалдардың және өнімдердің қысқаша пайда болу тарихы. Заттарды, материалдарды және өнімдерді криминалистикалық зерттеудің жіктелуін; заттарды, материалдарды және өнімдерді криминалистикалық зерттеудің объектілерін; әртекті объектілерді бір текті объектілерге қосу қағидасымен криминалистикалық зерттеуді зерделеу.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,12,21 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 2 тақырып. Заттарды, материалдарды және өнімдерді іздеудің, бекітудің, алудың және буып-түюдің амалдары, әдістері және техникалық құралдары (1 сағат).

КООЖ - (1 сағат)

Тапсырма

1. Оқиға орнында заттармен, материалдармен және өнімдермен жұмыс істеу тактикасы.

2. Заттарды, материалдарды және олардан жасалған өнімдерді іздеу, бекіту, алу және буып-түюдің амалдары, әдістері және техникалық құралдары.

3. Оқиға орнында заттарды және материалдарды алдын ала зерттеу.

Курсанттар оқытушының жетекшілігімен дайындық барысында әртүрлі табиғи жаратылыстағы заттар мен материалдарды іздеу, бекіту, алу және буып-түюдің техникалық құралдарын білуі тиіс: сусымалы, қатты, сұйық, газтәрізді. Әртүрлі топтағы заттарды және материалдарды табу, алдын ала зерттеу, бекіту, алу және буып-түюдің әдістері, тәсілдері және техникалық құралдары Салыстырмалы зерттеу үшін үлгілерді алудың тактикалық және әдістемелік амалдары. Табиғаты мен агрегаттық күйіне байланысты заттар мен материалдарды сақтау әдістері. Оқиға орнында заттар мен материалдарды алдын ала зерттеудің ғылыми негіздері. Заттарды, материалдарды және олардан жасалған өнімдерді алдын ала зерттеу барысында қолданылатын мақсаты, міндеттері, бірізділігі, әдістері және техникалық құралдары. Заттарды, материалдарды және өнімдерді алдын ала зерттеу барысы мен нәтижелерін ресімдеу.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,12,21 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 3 тақырып. Қылмыстарды ашу және тергеп-тексеруде микрообъектілер (2 сағат).

КООЖ - (2 сағат)

Тапсырма

1. Микрообъектілердің түсінігі, жіктелуі және ерекшеліктері.
2. Қылмыстарды ашу және тергеп-тексеруде микрообъектілерді пайдалану.

3. Оқиға орнында микрообъектілердің пайда болуы.

Курсанттар оқытушының жетекшілігімен дайындық барысында микрообъектілердің түсінігін, микрообъектілердің әралуандылығы мен олардың жіктелуін, оқиға орнында табылатын микрообъектілердің негізгі түрлерін оқып біліп және конспектілеуі тиіс. Оқиға орнында микрообъектілердің пайда болуы. Микрообъектілерді іздеу және алудың техникалық құралдары. Микрообъектілерді табумен байланысты оқиға орнын қарап-тексеруге дайындық. Микрообъектілерді алудың тәсілдері. Процестік бекіту. Тасымалдаушы объектілердегі микрообъектілерді және жеке алынған микрообъектілерді бекіту. Олардың табиғаты мен агрегаттық күйіне байланысты микрообъектілерді буып-түюдің талаптары. Буып-түю құралдары. Буып түюді ресімдеу. Микрообъектілерді алдын ала зерттеу.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі:
1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,12,21,(2.7 бөлімді қараңыз).

№ 4 тақырып. Биологиялық шығу тегі бар іздерді криминалистикалық зерттеудің мүмкіндіктері (2 сағат).

КОӨЖ - (2 сағат)

Тапсырма

1. Оқиға орнында биологиялық шығу тегі бар іздерді табу, бекіту және алу.

2. Биологиялық шығу тегі бар іздерді зерттеу.

3. Адамның одорологиялық (иісті) іздері.

Курсанттар оқытушының жетекшілігімен дайындық барысында қанның топтарға бөліну тарихын оқып біліп және конспектілеуі тиіс. Оқиға орнында биологиялық шығу тегі бар іздердің пайда болуы. Биологиялық шығу тегі бар іздерді (қандар, шәуеттер, сілекейлер және т.б.) іздеу мен алудың техникалық құралдраы. Табиғаты мен олардың агрегаттық күйіне байланысты биологиялық шығу тегі бар іздерді буып-түюдің талаптары. Буып-түю құралдары. Буып түюді ресімдеу. Биологиялық шығу тегі бар іздерді алдын ала зерттеу.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі:
1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,12,21 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 6 тақырып. Лак-сырлық және жабынды материалдардың криминалистикалық зерттеуі (2 сағат).

КОӨЖ - (2 сағат)

Тапсырма

1. Лак-сырлық және жабынды материалдарын криминалистикалық зерттеудің заты және міндеттері.

3. Лак-сырлық және жабынды материалдарын табу, бекіту, алу және буып түю.

4. Лак-сырлық және жабынды материалдарын криминалистикалық зерттеудің мүмкіндіктері.

Курсанттар оқытушының жетекшілігімен дайындық барысында лак-сырлық және жабынды материалдарын криминалистикалық зерттеудің заты, міндеттері және объектілерін оқып білуі тиіс. Сыр, лак, эмаль туралы жалы мәліметтерді конспектілеу. Лак-сырлы материалдардың негізгі компоненттері. Лак-сырлы жабындылардың іздерінің жіктелуі. Лак-сырлық және жабынды материалдардың іздерін жинаудың ерекшеліктері. Ұрлық, талан-таражға салу, жол-көлік оқиғалары кезінде лак-сырлық және жабынды материалдардың іздерін табу орындары. Лак-сырлы жабындылардың бөлшектерін табу, алу және буып-түю үшін қолданылатын әдістер мен техникалық құралдар. Оқиға орнындағы лак-сырлық және жабынды материалдарды және боялған заттарды алдын ала зерттеудің ерекшеліктері.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі:
1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,12,21 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 9 тақырып. Мұнай өнімдері және жанар-жағармай материалдарының криминалистикалық зерттеуі (1 сағат).

КООЖ - (1 сағат)

Тапсырма

1. Мұнай өнімдерін және жанар-жағармай материалдарының криминалистикалық зерттеудің заты, міндеттері және объектілері.

2. Мұнай өнімдері және жанар-жағармай материалдарының жіктелуі.

3. Әртүрлі объектілерден мұнай өнімдері және жанар-жағармай материалдарын алу.

Курсанттар оқытушының жетекшілігімен дайындық барысында мұнай өнімдері және жанар-жағармай материалдарының жіктелуін конспектілеулері тиіс. Топтарға жататын заттар: тез тұтанатын мұнай өнімдері, жағармай материалдары; қатты мұнай өнімдері. Мұнай өнімдерінің әртүрлі топтарын сипаттайтын белгілері.

Өрт, жол-көлік оқиғасы кезінде оқиға орнында мұнай өнімдері және жанар-жағармай материалдарын табу, бекіту, алу және буып-түю ерекшеліктері. Басқа да қылмыстарды жасау кезінде мұнай өнімдері және жанар-жағармай материалдарын табу мүмкіндіктері – талан-таражға салу, бұрмалау, атыс қаруын қолданумен адам өлтіру. Қатпарларды алу тәртібі және әртүрлі объектілерден мұнай өнімдері және жанар-жағармай материалдарын енгізу тәртібі.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі:
1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,12,21,(2.7 бөлімді қараңыз).

№ 10 тақырып. Шыны және одан жасалған өнімдердің криминалистикалық зерттеуі (1 сағат).

КООЖ - (1 сағат)

Тапсырма

1. Шыныдан жасалған өнімдердің жіктелуі, оларды дайындаудың технологиясы туралы негізгі мәліметтер.

2. Шыныдан жасалған өнімдердің табылған фрагменттерін бекіту тәсілдері.

3. Шынының ұсақталу себептерін анықтау.

Курсанттар оқытушының жетекшілігімен дайындық барысында дәптерлеріне «шыны» ұғымын, шыны және одан жасалған өнімдерді криминалистикалық зерттеудің заты, объектілері және міндеттерін, сондай-ақ шынының жіктелуін конспектілеулері тиіс. Жарақат қауіпсіз шынылардың негізгі түрлері, олардың морфологиялық ерекшеліктері мен қасиеттері. Жарық шашыратқыштардың ыдыс шынылар мен басқа жда шыны өнімдерінің морфологиялық белгілері. Шынының сынықтарын және микробөлшектерін табу, бекіту, алу және буып-түю үшін қолданылатын әдістер мен техникалық құралдар. Шынының бөлшектерін табу ерекшеліктері: қарапайым жарықтың жарықтануларын және ультракүлгін сәуленің қайнар көзін қолдану. Шынының микрообъектілерімен және бөлшектерімен жұмыс істеу амалдары. Шыны бөлшектерінің болуы мүмкін киім заттарымен жұмыс істеу амалдары. Табылған шынының сынықтары мен микробөлшектерін бекіту, олардың болған жері. Шынының объектілері мен микробөлшектерін алу және буып-түю кезіндегі талаптар.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі:
1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,12,21,(2.7 бөлімді қараңыз).

№ 11 тақырып. Полимерлі материалдардың және одан жасалған өнімдердің криминалистикалық зерттеуі (2 сағат).

КОӨЖ - (2 сағат)

Тапсырма

1. Полимерлі материалдар және одан жасалған өнімдердің түсінігі, олардың қасиеттері және белгілері.

2. Полимерлі материалдардың және одан жасалған өнімдердің криминалистикалық сараптамасының заты, міндеттері және объектілері.

3. Полимерлі материалдардың бөлшектерін табу, бекіту, алу және буып-түю.

4. Полимерлі материалдарды криминалистикалық зерттеудің әдістері.

Курсанттар оқытушының жетекшілігімен дайындық барысында дәптерлеріне полимерлі материалдарды және одан жасалған өнімдердің криминалистикалық зерттеудің заты, міндеттері және объектілерін конспектілеулері тиіс. Полимерлі материалдардың негізгі түрлері және олардың жіктелуі. Пластмасса, желім және резеңкелердің жалпы қасиеттері және құрамы. Желім мен желімделудің түсінігі. Желімделуші заттардың криминалистикалық зерттеу ерекшеліктері. Полимерлі материалдардың бөлшектерін (полимерлі үлбір, пластмасса және резеңке) табу, бекіту, алу және буып-түю: бұзу арқылы ұрлық, талан-тараж, есепке алынбаған өнімдерді заңсыз дайындау және өткізу, жол-көлік оқиғасы, адам өлтіру және дене жарақаттарын келтіру қылмыстары жасалған кезде. Пластмасса және резеңке

іздері бар заттармен және киімдермен жұмыс істеу амалдары. Табылған микрообъектілерді бекіту, олардың болған жері. Полимерлі материалдардың объектілерін, микрообъектілерін алу және буып-түю кезіндегі талаптар. Салыстырмалы зерттеу үшін үлгілерді алу. Оқиға орнында полимерлі материал бөлшектерін алдын ала зерттеудің ерекшеліктері.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі:
1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,12,21,(2.7 бөлімді қараңыз).

№ 12 тақырып. Топырақты шығу тегі бар заттардың криминалистикалық зерттеуі (2 сағат).

КОӨЖ - (2 сағат)

Тапсырма

1. Топырақ және топырақ-техногенді заттардың түсінігі, жіктелуі және негізгі қасиеттері.

2. Топырақты қатпардың іздерін жинау.

3. Оқиға орнынан және тексерілетін аумақтан топырақ үлгілерін таңдап алу.

4. Топырақты шығу тегі бар заттарды алдын ала зерттеу.

Курсанттар оқытушының жетекшілігімен дайындық барысында топырақтанушылық зерттеудің затты, міндеттері және объектілерін оқып білі және дәптерлеріне конспектілеулері тиіс. Топырақ және топырақ-техногенді заттардың түсінігі, жіктелуі. Топырақтың шығу белгілері, құрылысы және құрамы. Топырақтың жіктелуі. Геологиялық, биологиялық және антропогендік шығу тегі бар топырақ компоненттері. Топырақтың морфологиялық белгілері. Топырақ қатпарларын жинау: топырақ қатпарларын табу, бекіту әдістері, оларды фотосуретке түсіру және оқиға орнын қарап-тексеру хаттамасында сипаттау тәртібі; іздерді алу әдістері. Салыстырмалы зерттеу үшін топырақ үлгілерін таңдап алу ерекшеліктері. Топырақ қатпарларын алдын ала зерттеудің мақсаты, міндеттері, әдістері, техникалық құралдары және сатылары.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі:
1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,12,21,(2.7 бөлімді қараңыз).

ЕСКЕРТПЕ: Білімдерін аралық бақылау (өтілген материалдар бойынша жауа алу) КОӨЖ барысында курсанттардың заттар, материалдар және өнімдерді криминалистикалық зерттеуде туындайтын сұрақтарын нақтылау мен теоретикалық сұрақтарын меңгеру деңгейін анықтау мақсатында жүзеге асырылады.

Курсанттардың өзіндік жұмысы

№ 1 тақырып. Заттарды, материалдарды және өнімдерді криминалистикалық зерттеу және криминалистикалық материалтанудың жалпы ережелері (2 сағат).

Курсанттар өзіндік дайындық барысында баяндама, эссе, хабарлама, реферат оқып біліп және дайындап, келесідей сұрақтар бойынша презентация жасауы тиіс:

1. Заттарды, материалдарды және өнімдерді криминалистикалық зерттеудің даму тарихы.

2. Заттарды, материалдарды және өнімдерді криминалистикалық зерттеудің түсінігі. Заттарды, материалдарды және өнімдерді криминалистикалық зерттеудің жіктелуі.

3. Заттарды, материалдарды және өнімдерді криминалистикалық зерттеудің жіктелуі.

4. Заттарды, материалдарды және өнімдерді криминалистикалық зерттеудің заты, объектілері және міндеттері.

5. Өртүрлі заттар мен материалдарды зерттеуді бір тектес криминалистикалық зерттеуге біріктіру қағидалары.

6. Материалды ақпарат тасымалдаушыны табу мақсатында материалтанушылық зерттеу.

7. Криминалистикалық материалтанушылық диагностика.

8. Криминалистикалық материалтанушылық идентификация.

9. Заттарды, материалдарды және өнімдерді алдын ала зерттеу барысында іздестірушілік ақпараттарды алу мүмкіндіктері.

10. Заттарды, материалдарды және олардан жасалған өнімдерді жіктемелік зерттеу.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,3,4,5,9,12,21,22,23,25,26 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 2 тақырып. Заттарды, материалдарды және өнімдерді іздеудің, бекітудің, алудың және буып-түюдің амалдары, әдістері және техникалық құралдары (5 сағат).

Курсанттар өзіндік дайындық барысында баяндама, эссе, хабарлама, реферат оқып біліп және дайындап, келесідей сұрақтар бойынша презентация жасауы тиіс:

1. Оқиға орнында заттармен, материалдармен және өнімдермен жұмыс істеу тактикасы.

2. Заттарды, материалдарды және өнімдерді іздеудің, бекітудің, алудың және буып-түюдің амалдары, әдістері және техникалық құралдары.

3. Заттай дәлелдемелерді – заттар, материалдар және өнімнің фрагменттерін сырттай қарап-тексеру мақсаттары және міндеттері.

4. Заттар мен материалдардың агрегаттық күйінің буып-түю материалдарын және буып-түю тәсілдерін таңдауға әсері.

5. Заттарды, материалдарды және өнімдерді іздеудің, бекітудің, алудың және буып-түюдің техникалық құралдары.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,3,4,5,9,12,21,22,23,25,26 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 3 тақырып. Қылмыстарды ашу және тергеп-тексеруде микрообъектілер (5 сағат).

Курсанттар өзіндік дайындық барысында баяндама, эссе, хабарлама, реферат оқып біліп және дайындап, келесідей сұрақтар бойынша презентация жасауы тиіс:

1. Микрообъектілердің түсінігі, жіктелуі және ерекшеліктері.
2. Оқиға орнында микрообъектілердің пайда болуы.
3. Микрообъектілерді іздеу және алудың техникалық құралдары.
4. Оқиға орнында микрообъектілерді табу, бекіту, алу және алдын ала зерттеу.
5. Микрообъектілер: түсінігі, жіктелуі және ерекшеліктері.
6. Қылмыстарды ашуда және тергеп-тексеруде микрообъектілерді қолдану.
7. Микрообъектілердің бұзу арқылы ұрлықта, бұзусыз жабық үй-жайда, ашық жерде пайда болуы.
8. Микрообъектілердің ада өлтіру және ауыр дене жарақатын келтіру кезінде пайда болуы.
9. Зорлау кезінде микрообъектілердің пайда болуы.
10. Жол-көлік оқиғасы кезінде микрообъектілердің пайда болуы.
11. Мәйітті, киімнің заттарын қарап-тексеру кезінде табу тактикасы және алдын ала зерттеу.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі:
1,2,3,4,5,9,12,21,22,23,25,26 (2.7 бөлімді қараңыз).

Биологиялық шығу тегі бар іздерді криминалистикалық зерттеудің мүмкіндіктері (5 сағат).

Курсанттар өзіндік дайындық барысында баяндама, эссе, хабарлама, реферат оқып біліп және дайындап, келесідей сұрақтар бойынша презентация жасауы тиіс:

1. Биологиялық шығу тегі бар іздердің түсінігі, объектілері.
2. Адамның одорологиялық (иісті) іздері.
3. Биологиялық шығу тегі бар іздерді бекіту.
4. Биологиялық шығу тегі бар іздерді және объектілерді алу және буып-түю.
5. Биологиялық шығу тегі бар іздерді зерттеу кезіндегі сұрақтар.
6. Теңдестіруді биологиялық шығу тегі бар іздер бойынша анықтау.
7. Идентификацияның шынайылығының жоғары деңгейі ретінде ДНК талдау әдісі.
8. Адамның одорологиялық (иісті) іздерін табу, бекіту және алу.
9. Адамның одорологиялық (иісті) іздерін буып-түю тәртібі.
10. Иісті іздердің жіктелуі.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі:
1,2,3,4,5,9,12,21,22,23,25,26 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 5 тақырып. Талшықты материалдардың және одан жасалған өнімдердің криминалистикалық зерттеуі (1 сағат).

Курсанттар өзіндік дайындық барысында баяндама, эссе, хабарлама, реферат оқып біліп және дайындап, келесідей сұрақтар бойынша презентация жасауы тиіс:

1. Талшықты материалдарды криминалистикалық сараптамасының заты және міндеттері.
2. Талшық және талшықты материалдар туралы негізгі мәліметтер.
3. Талшықты материалдарды және одан жасалған өнімдерді тергеу әрекеттерін жүргізу өндірісінде табу, бекіту, алу және буып-түю.
4. Талшықты материалдардың және одан жасалған өнімдердің криминалистикалық зерттеуінің мүмкіндіктері.
5. Тоқымалық талшықтардың жіктелуі.
6. Оқиға орнында тоқыма талшықтарын алу құралдары мен әдістері.
7. Талшықты жаратылысы бар объектілерді алдын ала зерттеу: бірегей талшық, иірімжіп, жіп, маталар.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі:
1,2,3,4,5,9,12,21,22,23,25,26 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 6 тақырып. Лак-сырлық және жабынды материалдардың криминалистикалық зерттеуі (5 сағат).

Курсанттар өзіндік дайындық барысында баяндама, эссе, хабарлама, реферат оқып біліп және дайындап, келесідей сұрақтар бойынша презентация жасауы тиіс:

1. Лак-сырлық және жабынды материалдарын криминалистикалық зерттеудің заты және міндеттері.
2. Лак-сырлық және жабынды материалдар туралы негізгі мәліметтер.
3. Лак-сырлық және жабынды материалдарды табу, бекіту, алу және буып-түю.
4. Лак-сырлық және жабынды материалдарды криминалистикалық зерттеу мүмкіндіктері.
5. Лак-сырлық және жабынды материалдарды табу, бекіту, алу және буып-түюдің әдістері, тәсілдері, амалдары және техникалық құралдары.
6. Лак-сырлық жабындыларды алдын ала зерттеу.
7. Лак-сырлық жабындылардың іздерінің жіктелуі.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі:
1,2,3,4,5,9,12,21,22,23,25,26 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 7 тақырып. Есірткі құралдары мен психотроптық заттардың криминалистикалық зерттеуі (1 сағат).

Курсанттар өзіндік дайындық барысында баяндама, эссе, хабарлама, реферат оқып біліп және дайындап, келесідей сұрақтар бойынша презентация жасауы тиіс:

1. Есірткі құралдары мен психотроптық заттардың сараптамасының заты мен міндеттері.

2. Сараптама объектілері. Ең көп таралған есірткі құралдары мен психотроптық заттар туралы негізгі мәліметтер.

3. Есірткі құралдарын табу, бекіту, алу және буып-түю. Зерттеу үшін үлгіні тандап алу.

4. Есірткі құралдары мен психотроптық заттардың криминалистикалық зерттеуінің мүмкіндіктері.

5. Ең көп таралған есірткі құралдары мен психотроптық заттар.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,3,4,5,9,12,21,22,23,25,26 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 8 тақырып. Металдар, құймалар және одан жасалған өнімдердің криминалистикалық зерттеуі (1сағат).

Курсанттар өзіндік дайындық барысында баяндама, эссе, хабарлама, реферат оқып біліп және дайындап, келесідей сұрақтар бойынша презентация жасауы тиіс:

1. Металдар, құймалар және негізгі қасиеттері, жіктелуі туралы жалпы мәліметтер.

2. Металдар мен құймалардың бөлшектерін табу, бекіту, алу және буып-түю.

3. Металдар мен құймалардың криминалистикалық зерттеуінің мүмкіндіктері.

4. Әртүрлі қылмыс түрлерін тергеп-тексеру кезінде оқиға орнын қарап-тексеру жүргізу барысында табылатын металдар мен құймалардың бөлшектерінің жерін оқшаулау.

5. Металдар мен құймалардың бөлшектерін табу, бекіту, алу және буып-түюдің әдістері, амалдары және техникалық құралдары.

6. Оқиға орнында металдар, құймалар және одан жасалған өнімдерден пайда болатын іздердің түрлері.

7. Рельефті бейнені (кескінді) қалпына келтіру әдістері.

8. Металдар мен құймаларды зерттеуге жіберетін материалдарды дайындау.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,3,4,5,9,12,21,22,23,25,26 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 9 тақырып. Мұнай өнімдері және жанар-жағармай материалдарының криминалистикалық зерттеуі (4 сағат).

Курсанттар өзіндік дайындық барысында баяндама, эссе, хабарлама, реферат оқып біліп және дайындап, келесідей сұрақтар бойынша презентация жасауы тиіс:

1. Мұнай өнімдері және жанар-жағармай материалдарының жіктелуі.

2. Мұнай өнімдерін және жанар-жағармай материалдарын оқиға орнында табу, бекіту, алу және буып-түю.

3. Мұнай өнімдерін және жанар-жағармай материалдарының криминалистикалық сараптамасының заты мен міндеттері.

4. Мұнай өнімдерін және жанар-жағармай материалдарын криминалистикалық зерттеудің мүмкіндіктері.

5. Мұнай өнімдері және жанар-жағармай материалдарының жіктелуі.

6. Өртеу кезінде мұнай өнімдерін және жанар-жағармай материалдарын табу, бекіту, алу және буып-түюдің әдістері және техникалық құралдары.

7. Мұнай өнімдерін және жанар-жағармай материалдарын алдын ала зерттеу.

8. Мұнай өнімдерін және жанар-жағармай материалдарын алдын ала зерттеудің әдістері.

9. Мұнай өнімдерін және жанар-жағармай материалдарын зерттеу бойынша маманға сұрақтардың қойылуы, міндеттері.

10. Оқиға орнында мұнай өнімдерін және жанар-жағармай материалдарын табу, бекіту, алу және буып-түюдің әдістері, тәсілдері, амалдары және техникалық құралдары.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,3,4,5,9,12,21,22,23,25,26 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 10 тақырып. Шыны және одан жасалған өнімдердің криминалистикалық зерттеуі (5 сағат).

Курсанттар өзіндік дайындық барысында баяндама, эссе, хабарлама, реферат оқып біліп және дайындап, келесідей сұрақтар бойынша презентация жасауы тиіс:

1. Шыны және одан жасалған өнімдердің криминалистикалық зерттеуінің заты, объектілері және міндеттері.

2. Шыныдан жасалған өнімдердің жіктелуі.

3. Шыны бөлшектерін табу, бекіту, алу және буып-түю.

4. Шыны және одан жасалған өнімдердің криминалистикалық зерттеуінің мүмкіндіктері.

5. Шыныны алдын ала зерттеудің бірізділігі және әдістері.

6. Шыныға (полимер, тұз, қант, құм) бөлшектердің органикалық емес табиғатын айқындау әдістері.

7. Шыны өнімдерінің диаметрін айқындау әдістері: жарық шашыратқыш, бөтелке және сынықтары бойынша т.с.с.

8. Шынының шыны тәрізді күйі және құрылысы..

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1,2,3,4,5,9,12,21,22,23,25,26 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 11 тақырып. Полимерлі материалдардың және одан жасалған өнімдердің криминалистикалық зерттеуі (5 сағат).

Курсанттар өзіндік дайындық барысында баяндама, эссе, хабарлама, реферат оқып біліп және дайындап, келесідей сұрақтар бойынша презентация жасауы тиіс:

1. Полимерлі материалдардың және одан жасалған өнімдердің криминалистикалық зерттеуінің заты және міндеттері.

2. Полимерлі материалдардың және одан жасалған өнімдердің негізгі типтері.

3. Полимерлі материалдардың бөлшектерін табу, бектіу, алу және буып-түю.

4. Полимерлі материалдар және одан жасалған өнімдерді криминалистикалық зерттеудің мүмкіндіктері.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі:
1,2,3,4,5,9,12,21,22,23,25,26 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 12 тақырып. Топырақты шығу тегі бар заттардың криминалистикалық зерттеуі (5 сағат).

Курсанттар өзіндік дайындық барысында баяндама, эссе, хабарлама, реферат оқып біліп және дайындап, келесідей сұрақтар бойынша презентация жасауы тиіс:

1. Топырақ және топырақ-техногенді заттардың түсінігі, жіктелуі және негізгі қасиеттері.

2. Топырақты қатпардың іздерін жинау.

3. Топырақты криминалистикалық зерттеудің мүмкіндіктері.

4. Топырақты қатпарларының іздерін жинаудың ерекшеліктері.

5. Оқиға орнынан және тексерілетін аумақтан топырақ үлгілерін таңдап алу.

6. Топырақты шығу тегі бар заттарды алдын ала зерттеудің міндеттері, бірізділігі және әдістері.

7. Топырақтану зерттеуімен шешілетін сұрақтардың тізімі.

8. Топырақтану зерттеуінің объектілері.

9. Топырақты шығу тегі бар заттарды алдын ала зерттеу.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі:
1,2,3,4,5,9,12,21,22,23,25,26 (2.7 бөлімді қараңыз).

№ 13 тақырып. Спиртті сұйықтықтардың криминалистикалық зерттеуі (1 сағат).

Курсанттар өзіндік дайындық барысында баяндама, эссе, хабарлама, реферат оқып біліп және дайындап, келесідей сұрақтар бойынша презентация жасауы тиіс:

1. Спиртті сұйықтықтардың жіктелуі және олардың сипаттамасы.

2. Спиртті сұйықтықтарды алу және үлгілерді таңдап алу.

3. Спиртті сұйықтықтарды алдын ала зерттеу.

4. Спиртті сұйықтықтарды криминалистикалық зерттеудің заты және міндеттері.

5. Спиртті сұйықтықтарды зерттеуге арналған объектілер және материалдарды дайындау.

6. Спиртті сұйықтықтарды жинау.

7. Спиртті сұйықтықтарды зерттеудің мүмкіндіктері.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі:
1,2,3,4,5,9,12,21,22,23,25,26 (2.7 бөлімді қараңыз).

2.10. Пәнді оқыту бойынша әдістемелік ұсынымдар

«Заттардың, материалдардың және өнімдердің криминалистикалық зерттеуі» оқу пәнін оқытудың әдістемесіне, амалдарына және құралдарына байланысты зерттеудің теоретикалық-құқықтық, ұйымдастырушылық және әдістемелік қамтамасыз етілу сұрақтарын оқып таныстырады. Бұл «Заттардың, материалдардың және өнімдердің криминалистикалық зерттеуі» жоғары кәсіби мамандарды дайындауды қамтамасыз ететін пәндер мен арнайы курс жүйесінің құрамды бөлігі болып табылады.

«Заттардың, материалдардың және өнімдердің криминалистикалық зерттеуі» оқу пәнін оқып білудің мақсаты курсанттардың қылмыстарды ашу және тергеп-тексеру барысында бекітудің техникалық құралдарын қолданудың теоретикалық білімдерін, тәжірибелік қабілеттері мен дағдыларын қабылдауы болып табылады.

Осы оқу пәнін оқыту «Криминалистика», «Қылмыстық процесс» сияқты оқу пәндерімен өзара органикалық байланыста жүзеге асырылуы тиіс.

«Заттардың, материалдардың және өнімдердің криминалистикалық зерттеуі» оқу пәні 13 тақырыпты қамтиды.

Оқу пәнін оқып білудің міндеттері:

- заттардың, материалдардың және өнімдердің криминалистикалық зерттеуі арқылы шешілетін ұғымдар, заты және міндеттер туралы білімді; зерттеу объектілерін криминалистикалық зерттеу әдістемесінің негізгі ережелері туралы білімді игеру;

- курсанттардың бойында жүйелік және салыстырмалы талдау жасауды; өнімді кейіпті, сындарлы ойлау нысандарын, өз қызметін рефлексиялай білуді дамытуды; маман-криминалистің кәсіби қызметі саласында өзін-өзі үздіксіз жетілдіру қабілетін қалыптастыру және дамыту;

- курсанттардың бойында тұлғааралық коммуникация қабілетін, комиссиялық және кешенді сараптама жүргізу кезінде командада жұмыс жасай білуді қалыптастыру;

- курсанттардың бойында тергеу әрекеттерін жүргізу барысында заттарды, материалдарды және өнімдерді табу, бекіту, алу және буып-түю және алдын ала зерттеуде техникалық құралдарды қолданудың дағдыларын қалыптастыру.

«Заттардың, материалдардың және өнімдердің криминалистикалық зерттеуі» оқу пәнін іске асыру дәріс және практикалық сабақтарды, сондай-ақ оқытушымен бірге өзіндік жұмысты жүргізу арқылы қамтамасыз етіледі және мұның барысында оқытудың келесі әдістері қолданылады: мотивациялар, түсіндірмелер, проблемалық-іздеу, практикалық, көрнекті (демонстрациялық, иллюстрациялық), ауызша (көрсету, талқылау), білім мен іскерлікті орындай білу, сондай-ақ курсанттардың білім деңгейін бақылау.

Көрнекті құралдар, мультимедиялық жүйелер, фототехникалық және криминалистикалық құралдар, микроскоптар, криминалистикалық лупалар; әртүрлі жарықтарда іздерді зерттеуге арналған приборлар қолданылады.

2.11. Тәжірибелік жұмыстарды, бақылау жұмыстарды және тағы басқа осындай жұмыстарды орындау бойынша әдістемелік ұсынымдар мен нұсқаулар

Теориялық білімді бекіту, «Заттарды, материалдарды және өнімдерді криминалистикалық зерттеудің» әдістері мен тәсілдерін қолданудың тәжірибелік іскерлігі мен дағдыларын меңгеру мақсатында Практикалық сабақтар жүргізіледі (оқу-әдістемелік аудиторияларда).

Практикалық сабақтарды жүргізу кезінде оқытушының қалауы бойынша әртүрлі нысандар қолданыла алады (топтық жаттығулар, есептерді шешу, зерттеу нәтижелерін бағалау). Сабақты жүргізу барысында курсанттар зерттеудің әртүрлі әдістерін және техникалық құралдарды (ұлғайтқыш әйнек, микроскоптар, жарық фильтрлерінің жиынтығы) қолданады.

Курсанттар тапсырмаларды орындау кезінде ақпараттық парақшаларды, зерттеу (сарапшылық) әдістемені, анықтамалық материалдарды қолданады. Дайындалған практикум көрнекі материалдармен тексеру үшін тапсырылады.

Практикалық сабақтарға дайындалу кезінде курсанттар ұсынылатын әдебиетті оқып білуі, ал сабақ басталар алдында кабинет бастығынан қажетті техникалық және басқа да құралдарды, өлшегіш аспаптарды алулары тиіс.

«Заттардың, материалдардың және өнімдердің криминалистикалық зерттеуі» оқу пәнінің маңызды проблемаларын білу тест жүргізу барысында тестіні қолдану арқылы тексеріледі.

Барлық түсініксіз, бәсекелі, проблемалық сұрақтар бойынша курсанттар кафедра оқытушысынан кеңестер ала алады.

2.12. Өзін өзі бақылауға арналған тест тапсырмалары

1. Заттардың, материалдардың және өнімдердің криминалистикалық зерттеуінің анықтамасын тұжырымдаңыз:

- а) Бұл ғылыми білімнің саласы;
- б) Анықтау үшін арналған;
- в) Падй болу заңдылықтарын және қозғалысын зерттейді;
- г) Қылмыстың материалды жағдайының элементтері ретінде заттар мен өнімдер;
- д) Материалдың қасиетінде тұрақтанған криминалистикалық маңызды ақпараттар.

2. Белгілі бір жағдайларда тұрақты физикалық қасиеттеріне ие болатын материяның жекелеген түрі, бұл:

- а) Дактилоскопиялық үлбір;
- б) Материал;
- в) Өнім;
- г) Зат (заттек);
- д) Сутекпен қалпына келтірілген темір.

3. Заттардың, материалдардың және өнімдердің алдын зерттеуі келесідей сұрақтарды шешуге бағытталған:

- а) Заттай-тасымалдаушы микрообъектілердің бетіндегі қабатты табу;
- б) Папиллярлы сызықтардың теңдестігін анықтау;
- в) Шығу табиғатын және мақсатын айқындау;
- г) Объектінің ішкі құрылымын анықтау.

4. Заттардың, материалдардың және өнімдердің криминалистикалық зерттеуінің тобына жататын зерттеу түрлерін көрсетіңіз:

- а) Баллистикалық зерттеу;
- б) Парфюмерлі-косметикалық өнімдерді зерттеу;
- в) Медициналық емес профилді биологическоезерттеу;
- г) Спиртті сұйықтықтарды зерттеу.
- д) Полимерлі материалдарды зерттеу.

5. Заттардың, материалдардың және өнімдердің криминалистикалық зерттеуінің диагностикалық және ситуациялық міндеттері бағытталған:

- а) Бөліктің біртұтас бүтінге немесе бірдей массаға жататындығын анықтау;
- б) Объектілердің шығу тегінің жалпы қайнар көздерін анықтау;
- в) Белгілі бір заттардың, материалдардың және өнімдердің бар болуын анықтау;
- г) Оқ пен гильзаның бір бүтінге жататындығын анықтау.

6. Үлкен көлемді сұйықтықтан сынаманы таңдап алу кезінде сынаманы алу көзделеді:

- а) Тек ыдыстың бетінен;
- б) Ыдыстың орта және табиғи бөлігінен;
- в) Ыдыстың бетінен, ортасынан және түпкі бөлігінен;
- г) Тек ыдыстың орта бөлігінен;
- д) Маңызды емес.

8. Микроқатпарлы талшықтарымен киім заттарының іздерін келесідей дайындалған пакетте буып-түю керек:

- а) Қағаздан;
- б) Тоқыма материалдан;
- в) Жылтыр қағаздан (Кальки).
- г) Картоннан;
- д) Маңызды емес..

9. Криминалистика көзқарасы тұрғысынан металдандыру, бұл:

- а) Металды объектінің басқа да заттармен түйісу процесі;
- б) Агрессивті ортамен өзара әрекеттесу нәтижесінде металдар мен құймалардың бұлінуі;
- в) Өнімді металдың жұқа қабатымен жабу;

- г) Құйма;
- д) Металдың екі түрінің құрамы.

10. Өнеркәсіптік немесе қолөнерлік өндірістің аралық өнімі, бұл:

- а) Материал;
- б) Зат (заттек);
- в) Өнім (бұйым);
- г) Дактилоскопиялық үлбір;
- д) Сутекпен қалпына келтірілген темір.

11. Заттардың, материалдардың және өнімдердің криминалистикалық зерттеуіндегі зерттеу түрлерін көрсетіңіз:

- а) Заттай дәлелдемелерді сот-биологиялық зерттеу;
- б) Дәрілік құралдарды, күшті әсер ететін және улы заттарды зерттеу;
- в) Есірткі құралдары мен психотроптық заттарды зерттеу;
- г) Гидрографикалық зерттеу;
- д) Өнертанушылық зерттеу.

12. Заттардың, материалдардың және өнімдердің криминалистикалық зерттеуінің диагностикалық және ситуациялық міндеттері бағытталған:

- а) Жасалған қылмыстың уақыты мен тәсілін анықтау;
- б) Біртұтас массаға жататындығын анықтау;
- в) Объектілердің шығу тегінің жалпы қайнар көздерін анықтау;
- г) Бөліктің бір бүтінге жататындығын анықтау;
- д) Оқ пен гильзаның бір бүтінге жататындығын анықтау.

13. Боялған тегістікке түсірілген әртүрлі сұйық лак немесе эмалдың кептірілуі нәтижесінде пайда болатын және атмосфералық әсерден өнімді бүліну құбылысынан сақтандыратын қатты қорғаншы үлбір, бұл:

- а) Лак-сырлы материал;
- б) Лак-сырлы жабынды;
- в) Эмаль;
- г) Ерітуші;
- д) Ацетон.

14. Оқиға орнында талшықты жаратылысы бар объектілерді табу үшін қандай техникалық құралдар қолданылады:

- а) ОЛД;
- б) Бинокулярлы микроскоп;
- в) Қалта фонаригі;
- г) Репродукциялы қондырғы;
- д) Фотоаппарат.

15. Талшықты қатпары бар күдіктінің киімінен алынған зат буып-түю барысында таза қағаз парағына салынып, басқа қағазбен жабылады, содан кейін:

- а) Бүктеледі;
- б) Шиыршықталады;
- в) Өзгеріссіз қалдырылады;
- г) Маңызды емес.

16. Шыны және керамиканы зерттеу оқиға орнында табылған өнім, фрагмент (сынықтар) түрі мен мақсатын айқындауға жауап беруі мүмкін бе:

- а) Иә;
- б) Жоқ;
- в) Бұл сұрақты полимерлі материалдарды зерттеу шеше алады;
- г) Өнертанушылық зерттеумен шешіледі;
- д) Трасологиялық зерттеумен шешіледі.

17. Өлшемі 1-2 кв.мм-ден аспайтын және тұрақты геометрия мен морфологиясына ие болған механикалық немесе басқа да әсер етуші объектілердің нәтижесінде бөлініп шығатын салыстырмалы қатты материалды объекті, бұл:

- а) Заттың микросаны;
- б) Микробөлшек;
- в) Микроіздер;
- г) Ультромикроіздер;
- д) Макроіздер.

18. Қарап-тексеру хаттамасында алынған спиртті сұйықтықтарға келесідей мәліметтер көрсету керек:

- а) Нысаны (форма);
- б) Түсі;
- в) Иісі;
- г) Дәмі;
- д) Шөгіндінің болуы.

19. Талшық жаратылысы бар микробөлшектерді оқиға орнында айналы фотоаппаратпен фотосуретке түсіру келесідей жүзеге асырылады:

- а) Ұзынфокусты объективпен;
- б) Ұзартқыш шығыршықпен;
- в) Кеңбұрышты объективпен;
- г) Макро оптикалар;
- д) Микроскоптар.

20. Зерттеу әдісін таңдау кезінде бірінші кезекте ескеріледі:

- а) Зерттеу жүргізу уақыты;
- б) Морфологиялық қасиеттері;

- в) Зерттеу объектісінің маңыздылығы;
- г) Субстанционалды қасиеттері;
- д) Зерттелетін объектінің сақталынуы.

21. Жанар-жағармай материалдарына не жатқызылады:

- а) Минералды майлар.
- б) Пластикалық майлар.
- в) Қатты мұнай өнімдері.
- г) Минералды майлар, пластикалық майлау.
- д) Минералды майлар, қатты мұнай өнімдері.

22. Мұнай өнімдері мен жанар-жағармай материалдарын криминалистикалық зерттеу келесідей кезеңдерді қамтиды:

- а) Табу.
- б) Жинау.
- в) Алдын ала зерттеу.
- г) Криминалистикалық зерттеу.
- д) Табу, жинау, алдын ала зерттеу, криминалистикалық зерттеу.

23. Шынының негізгі сипаттамалары:

- а) Аморфтылығы.
- б) Иілгіштігі.
- в) Органикалық емес табиғаты.
- г) Балқытпа-шыныға ауысудың қайтымдылығы.
- д) Балқытпа-шыныға ауысудың қайтымсыздығы.

24. Сталиниттің белгілері:

- а) Тегіспараллелді тегістік.
- б) Қосарланған сәуленің сынуы
- в) Беріктігі мен жылутөзгіштігін арттыру.
- г) Бүлдіру кезінде ұсақ ұяшықты сипаттамалы шыны нысаны болады.
- д) Кішірейтілген берік және термотұрақтылық.

25. Шынылардың дайындау тәсілдері:

- а) Тығыздау.
- б) Кептіру.
- в) Горизонталды прокат.
- г) Күйдіру.
- д) Балқыту.

26. Криминалистикалық зерттеу объектілерінің қайсысы биологиялық объектілерге жатады:

- а) Ұлпалар және адамның бөлулері.
- б) Жануар және өсімдікті шығу тегі бар объектілер.
- в) Генетикалық ақпараттың тасымалдаушысы ретінде ДНК.

- г) Терімайлық бөлінулер.
- д) Барлық жауаптары дұрыс.

27. Заттардың, материалдардың және өнімдердің криминалистикалық зерттеуінің субъектілері болып табылады:

- а) Жедел қызметкер.
- б) Тергеуші.
- в) Маман.
- г) Сарапшы.
- д) Барлық жауаптары дұрыс.

28. Оқиға орнында микрообъектілерді іздеу, алу тактикалары болжайды:

- а) Басқа іздерді іздеуге бейімделген жұмыстар;
- б) Тәуліктің жарық уақытындағы жұмыстар;
- в) Тәуліктің қараңғы уақытындағы жұмыстар;
- г) Оқиға орнын қарап-тексеру сәтіндегі басқа іздерді іздеумен бірлескен;
- д) Барлық жауаптары дұрыс.

29. Маталар өздігінен білдіреді:

- а) Жіптердің (иірімжіптердің) бойлай және көлденең өрілуінен пайда болатын материал;
- б) Өзара тұзақ түрінде қосылған тоқылған мата;
- в) Тоқымалы талшықтан немесе тоқымашылық процесін қолданбай иірімжіпті қалыптастыратын тоқымалы мата;
- г) Түкті тегістікті бірқабатты немесе бірнеше қабатты материалдар;
- д) Барлық жауаптары дұрыс.

30. Микрообъектілерді алудың аса қолайлы тәсілі болып табылады:

- а) Микрообъектіні жеке объекті-тасымалдағыштан алу;
- б) Микрообъектіні тиісті бекітуші материалға ауыстыру;
- в) Объекті-тасымалдағышпен немесе оның фрагменттерімен алу;
- г) «Скотч (жабысқақ таспа)» типті үлбірге алу.

Курсанттардың білімдерін бағалау өлшемдері:

Курсанттардың білімі, іскерлігі, дағдысы және құзыреті барлық бақылау түрлері бойынша тура пропорционалды арасалмағы бар балдық-рейтингтік әріп жүйесімен бағалаумен анықталады.

Курсанттардың білімін бағалау барлық семестр ішінде пайыздық мазмұнда өлшенетін ағымдық, рейтингілік және қорытынды түрдегі бақылау арқылы жүргізіледі.

Ағымдағы бақылау - өткен тақырыптар мен сұрақтар бойынша білім алушының білімін тексеру, семинар сабақтары және КООЖ түрінде ауызша және тест түрінде жауап алу, КӨЖ және КООЖ орындаған тапсырмаларын бағалау түрінде жүргізіледі.

Рейтингтік бақылау - коллоквиум және тест түрінде жауап алу арқылы өткізілетін аяқталған тақырыптар мен бағдарлама тараулары бойынша курсанттардың оқу жетістіктерін тексеру.

Рейтингтік бақылауға ағымдағы бақылаудың барлық нысаны бойынша барлық тапсырмаларды орындаған және оң баға алған курсанттар жіберіледі.

Семестрлік рейтинг ағымдағы және рейтингтік бақылаулар бойынша анықталады және ең көбі 60% құрайды.

Семестр ішінде бір аттестация өткізіледі.

Пән бойынша қорытынды бақылау (емтихан) ауызша нысанда жүргізіледі (билеттер бойынша). Курсанттар емтихан бойынша ең көбі 40% ғана ала алады.

Пән бойынша қорытынды баға семестрлік рейтинг баллдарының және курсанттардың емтиханда алған баллдарының сомасы бойынша қойылады.

Курсанттардың білімі, іскерлігі және дағдылары келесідей жүйеде бағаланады:

Әріптік жүйе бойынша бағалар/ Оценка по буквенной системе	Балдардың сандық эквиваленті /Цифровой эквивалент баллов	Пайыздық құрамы /Процентное содержание	Дәстүрлі жүйе бойынша бағалар /Оценка по традиционной системе
A	4,0	95-100	Өте жақсы/Отлично
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	Жақсы/Хорошо
B	3,0	80-84	
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	
C	2,0	65-69	Қанағаттанарлық /Удовлетворительно
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	
D	1,0	50-54	
F	0	0-49	Қанағаттанарлықсыз /Неудовлетворительн о

«А», «А-» («өте жақсы») – егер де курсант барлық бағдарлама материалдарын терең және нық меңгерсе, оны барынша толық, дәйекті, сауатты және логикалық мүсінмен баяндап берсе, жауап барысында тапсырманың түрін өзгерткен кезде қиналмаса, алдына қойылған міндеттерді еркін игерсе, монографиялық материал білімдерін көрсетсе, қабылданған шешімдерді дұрыс дәйектесе, тәжірибелік жұмыстардың әртүрлі дағдылары мен амалдарын

меңгерсе, қателіктер жібермей материалды өздігімен жалпылап және баяндаса.

«В+», «В», «В-», «С+», («жақсы») – егер де курсант бағдарлама материалдарын толық білсе, оны сауатты және мазмұнға сай баяндаса, сұрақтарға жауап беру барысында елеулі сәйкессіздік жіберуге жол бермесе, теоретикалық ережелерді дұрыс қолдана алса және тәжірибелік тапсырмаларды орындау барысында қажетті дағдыларды меңгерсе.

«С», «С-», «D+», «D» («қанағаттанарлық») – егер де курсант негізгі материалды ғана меңгерген болса, бірақ жекелеген сұрақтарды білмесе, дәлсіздікке жол берсе, бағдарлама материалдарын бірізділікпен жеткізуді бұзса және Практикалық сабақтарды орындауда қиындықты сезінсе.

«F» («қанағаттанарлықсыз») – егер де курсант бағдарлама материалдарының елеулі бөлігін білмесе.

2.13 Межелік бақылауға арналған сұрақтар және тапсырмалар:

1. Заттарды, материалдарды және өнімдерді криминалистикалық зерттеудің заты және объектілері.

2. Оқиға орнында биологиялық шығу тегі бар іздерді табу, бекіту және алу.

3. Биологиялық табиғаты бар іздерді зерттеу.

4. Биологиялық шығу тегі бар іздерді зерттеу кезінде шешілетін міндеттер.

5. Адамның одорологиялық (иісті) іздері.

6. Лак-сырлық және жабынды материалдарын криминалистикалық зерттеудің заты және міндеттері.

7. Лак-сырлық және жабынды материалдардың объектілері. Лак-сырлық және жабынды материалдардың негізгі міндеттері.

8. Лак-сырлық және жабынды материалдар туралы негізгі мәліметтер.

9. Лак-сырлық және жабынды материалдарды табу, бекіту, алу және буып-түю.

10. Топырақ және топырақ-техногенді заттардың түсінігі, жіктелуі және негізгі қасиеттері.

11. Топырақты қатпардың іздерін жинау.

12. Оқиға орнынан және тексерілетін аумақтан топырақ үлгілерін таңдап алу.

13. Топырақты шығу тегі бар заттарды алдын ала зерттеу.

14. Оқиға орнында жүргізілетін алдын ала зерттеу.

15. Заттармен, материалдармен және өнімдермен оқиға орнында жұмыс істеу тактикасы.

16. Заттарды, материалдарды және өнімдерді буып-түю құралдары.

17. Оқиға орнындағы заттарды, материалдарды және өнімдерді алдын ала зерттеу.

18. Заттар, материалдар және өнімдер – криминалистикалық маңызды іздестірушілік және дәлелдемелік ақпараттарды тасымалдаушы. Қылмыстарды ашуда және тергеп-тексеруде микрообъектілерді қолдану.

19. Заттарды, материалдарды және өнімдерді криминалистикалық зерттеу жедел-ізвестестірулік және дәлелдемелік заттардың материалдық ақпараттарын тасымалдаушы кешенді криминалистикалық зерттеудің құрамдас бөлігі ретінде.

20. Заттарды, материалдарды және өнімдерді криминалистикалық зерттеу және криминалистикалық материалтану негіздері және тарихы.

21. Лак-сырлық және жабынды материалдардың іздерін жинау ерекшеліктері.

22. Лак-сырлық, жабынды материалдарды және боялған заттарды алдын ала зерттеу.

23. Лак-сырлық материалдарды сараптамалық зерттеу мүмкіндіктері.

24. Талшықты материалдардың және одан жасалған өнімдердің криминалистикалық зерттеуі.

25. Сот-топырақтану сараптамасының мүмкіндіктері.

26. Спиртті сұйықтықтардың криминалистикалық зерттеуі.

27. Спиртті сулардың жіктелуі және олардың сипаттамасы.

28. Спиртті сұйықтықтарды жинау және алдын ала зерттеу.

29. Спиртті сұйықтықтарды сараптамалық зерттеу мүмкіндіктері.

30. Өзге де заттарды, материалдарды және өнімдерді криминалистикалық зерттеу.

31. Пластмасса, резеңке және олардан жасалған өнімдердің криминалистикалық зерттеуі.

32. Полимердің жалпы сипаттамасы.

33. Пластмасса және резеңкені жинау.

34. Металдар, құймалар және одан жасалған өнімдердің түсінігі. Жіктелуі, қасиеті және пайдалану саласы.

35. Металдар, құймалар және одан жасалған өнімдердің криминалистикалық зерттеуі.

2.14. Пән бойынша емтихан сұрақтары:

1. Заттарды, материалдарды және өнімдерді криминалистикалық зерттеудің түсінігі, міндеттері және жіктелуі.

2. Заттарды, материалдарды және өнімдерді криминалистикалық зерттеудің заты және объектілері.

3. Оқиға орнында биологиялық шығу тегі бар іздерді табу, бекіту және алу.

4. Биологиялық табиғаты бар іздерді зерттеу.

5. Биологиялық шығу тегі бар іздерді зерттеу кезінде шешілетін міндеттер.

6. Адамның одорологиялық (иісті) іздері.

7. Лак-сырлық және жабынды материалдарын криминалистикалық зерттеудің заты және міндеттері.

8. Лак-сырлық және жабынды материалдардың объектілері. Лак-сырлық және жабынды материалдардың негізгі міндеттері.

9. Лак-сырлық және жабынды материалдар туралы негізгі мәліметтер.

10. Лак-сырлық және жабынды материалдарды табу, бекіту, алу және буып-түю.
11. Топырақ және топырақ-техногенді заттардың түсінігі, жіктелуі және негізгі қасиеттері.
12. Топырақты қатпардың іздерін жинау.
13. Оқиға орнынан және тексерілетін аумақтан топырақ үлгілерін таңдап алу.
14. Топырақты шығу тегі бар заттарды алдын ала зерттеу.
15. Оқиға орнында жүргізілетін алдын ала зерттеу.
16. Заттармен, материалдармен және өнімдермен оқиға орнында жұмыс істеу тактикасы.
17. Заттарды, материалдарды және өнімдерді буып-түю құралдары.
18. Оқиға орнындағы заттарды, материалдарды және өнімдерді алдын ала зерттеу.
19. Заттар, материалдар және өнімдер – криминалистикалық маңызды іздестірушілік және дәлелдемелік ақпараттарды тасымалдаушы. Қылмыстарды ашуда және тергеп-тексеруде микрообъектілерді қолдану.
20. Заттарды, материалдарды және өнімдерді криминалистикалық зерттеу жедел-іздестестірулік және дәлелдемелік заттардың материалдық ақпараттарын тасымалдаушы кешенді криминалистикалық зерттеудің құрамдас бөлігі ретінде.
22. Заттарды, материалдарды және өнімдерді криминалистикалық зерттеу және криминалистикалық материалтану негіздері және тарихы.
23. Заттар мен материалдардың микрообъектілерін қылмыстарды ашуда және тергеп-тексеруде қолдану.
24. Заттарды, материалдарды және өнімдерді жинау және алдын зерттеудің амалдары, әдістері және техникалық құралдары.
25. Оқиға орнында микрообъектілері бар іздермен жұмыс істеу тактикасы.
26. Оқиға орнында заттар мен материалдардың микрообъектілерін жинау (табу, бекіту және алу) және алдын зерттеудің амалдары, әдістері және техникалық құралдары.
27. Оқиға орнында микрообъектілерді алдын ала зерттеу.
28. Есірткі құралдары мен психотроптық заттардың криминалистикалық зерттеуі.
29. Есірткі құралдары мен психотроптық заттардың жіктелуі. Өсімдікті шығу тегі бар есірткі құралдарының негізгі сипаттамасы.
30. Есірткі құралдарын және күшті әсер ететін заттарды жинау.
31. Есірткі құралдары мен психотроптық заттарды алдын ала зерттеу.
32. Есірткі құралдары мен психотроптық заттардың криминалистикалық сараптамасының мүмкіндіктері.
33. Лак-сырлық, жабынды материалдарын және боялған заттарды криминалистикалық зерттеу.
34. Лак-сырлық және жабынды материалдар түсірудің құрамы, жіктелуі және тәсілдері.

35. Лак-сырлық және жабынды материалдардың іздерін жинау ерекшеліктері.

36. Лак-сырлық, жабынды материалдарын және боялған заттарды алдын ала зерттеу.

37. Лак-сырлық материалдарды сараптамалық зерттеу мүмкіндіктері.

36. Талшықты материалдардың және одан жасалған өнімдердің криминалистикалық зерттеуі

38. Талшықты жаратылысы бар объектілердің жіктелуі және негізгі сипаттамасы.

39. Бірегей тоқымалы талшықты және басқа да талшықты табиғаты бар объектілерді жинау.

40. Талшықты табиғаты бар объектілерді алдын ала зерттеу.

41. Талшықты материалдарды және одан жасалған өнімдерді зерттеудің мүмкіндіктері.

42. Шыны және одан жасалған өнімдердің криминалистикалық зерттеуі.

43. Шынының түсінігі. Шыны және шыны тәріздес өнімдердің жіктелуі.

44. Оқиға орнында шыны және одан жасалған өнімдерді жинау ерекшеліктері.

45. Шыны объектілерін алдын ала зерттеу.

46. Шыны және одан жасалған өнімдердің криминалистикалық сараптамасының мүмкіндіктері.

47. Мұнай өнімдері және жанар-жағармай материалдарының криминалистикалық зерттеуі.

48. Мұнай өнімдері және жанар-жағармай материалдарының жіктелуі және негізгі сипаттамасы.

49. Мұнай өнімдерін және жанар-жағармай материалдарын оқиға орнында жинау.

50. Мұнай өнімдері және жанар-жағармай материалдарын алдын ала зерттеу.

51. Мұнай өнімдері және жанар-жағармай материалдарын сараптамалық зерттеу мүмкіндіктері.

52. Металдар, құймалар және одан жасалған өнімдердің криминалистикалық зерттеуі.

53. Жойылған рельефті бейнелерді (кескінді) қалпына келтірудің криминалистикалық зерттеуі.

54. Металдар, құймалар және одан жасалған өнімдердің криминалистикалық сараптамасы.

55. Металдар, құймалар және одан жасалған өнімдердің түсінігі. Жіктелуі, қасиеттері және қолдану аясы.

56. Металдар мен құймалардың объектілерін жинаудың ерекшеліктері.

57. Металдар, құймалар және одан жасалған өнімдерді алдын ала зерттеу.

58. Металдар, құймалар және одан жасалған өнімдердің криминалистикалық зерттеуінің мүмкіндіктері.

59. Жойылған рельефті бейнені (кескінді) қалпына келтіруді зерттеу.

60. Таңбалық белгілерін түсіру және жою тәсілдері.

61. Көлік құралдарындағы таңбалық белгілерін жою немесе өзгеріс енгізу амалдары.

62. Металдағы жойылған таңбалық белгілерді қалпына келтіру әдістері.

63. Полимерлі материалдардың өнімдеріндегі жойылған таңбаларды қалпына келтіру.

64. Ағаш өнімдеріндегі жойылған таңбаларды қалпына келтіру.

65. Өзгертілген және жойылған таңбалық белгілерді қалпына келтіруге зерттеу жүргізудің әдістемесі.

66. Топырақты шығу тегі бар заттардың криминалистикалық зерттеуі.

67. Топырақты қатпарларының іздерін жинау.

68. Топырақты шығу тегі бар заттарды алдын ала зерттеу.

69. Топырақтану зерттеуінің мүмкіндіктері.

70. Спиртті сұйықтықтардың криминалистикалық зерттеуі.

71. Спиртті сұйықтықтардың жіктелуі және олардың сипаттамасы.

72. Спиртті сұйықтықтарды жинау және алдын ала зерттеу.

73. Спиртті сұйықтықтарды зерттеудің мүмкіндіктері.

74. Өзге де заттарды, материалдарды және өнімдерді криминалистикалық зерттеу.

75. Пластмасса, резеңке және олардан жасалған өнімдердің криминалистикалық зерттеуі

76. Полимердің жалпы сипаттамасы.

77. Пластмасса және резеңке бөлшектерін табу, бекіту.

78. Пластмасса және резеңкені алдын ала зерттеу.

79. Пластмасса, резеңке және олардан жасалған өнімдерді зерттеудің мүмкіндіктері.

80. Құрылыс материалдарын және одан жасалған өнімдерді криминалистикалық зерттеу.

81. Құрылыс материалдарының жалпы сипаттамасы.

82. Құрылыс материалдарын жинау және алдын ала зерттеу.

83. Құрылыс материалдарын және одан жасалған өнімдерді криминалистикалық зерттеудің мүмкіндіктері.

2.15. Құрастырғандар:

Қылмыстарды ашу және тергеуді техникалық-криминалистикалық қамтамасыз ету кафедрасының бастығы, з.ғ.к., доцент, полиция полковнигі А.Б. Жакулин;

Қылмыстарды ашу және тергеуді техникалық-криминалистикалық қамтамасыз ету кафедрасының доценті, полиция подполковнигі А. Ж. Жунусова;

Қылмыстарды ашу және тергеуді техникалық-криминалистикалық қамтамасыз ету кафедрасының аға оқытушысы, полиция майоры Н.Ж. Жанхан.